БАЙРАМИНГИЗ ҚУТЛУҒ БЎЛСИН, АЗИЗ ЎРТОҚЛАР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 210 (8950). • 1986 йил 7 ноябрь • жума • Баҳоси 3 тийин.

ЮКСАК САМАРАЛИ ТЕХНИКАНИ ҚИШЛОҚҚА ТЕЗРОҚ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК

4 ноябрь куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги илмий-тадқиқот институтида ташкил этилган янги қишлоқ хўжалик техникаси виставкасини бориб кўрди.

Виставка стендлари ва янги техника намуналари олдида машиналарнинг конструкторлари, олимлар билан, корхоналар, министрликлар ҳамда идораларнинг раҳбарлари билан қишлоқнинг самарали машиналар ва механизмларга нисбатан кечиктириб бўлмайдиган талаб-эҳтиёжлари тўғрисида, қишлоқ хўжалигини қандай қилиб комплекс механизациялаш, бунда шу нарсанинг Озиқ-овқат программасини бажаришда асосий шарт эканлигини назарда тутиш ҳақида очиқ-ойдин ва талабчанлик руҳида гаплашиб олинди.

Учрашувлар ва суҳбатларда В. И. Воротников Е. К. Лигачев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, В. П Никонов. ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. С. Мураховский қатнашдилар.

Сўнгра бу ерда бўлиб ўтган кенгашда КПСС XXVII съездининг, Марказий Комитет 1985 йил апрель, 1986 йил июнь Пленумларининг мамлакат агросаноат комплексини техника билан таъминлашни кучайтириш соҳасидаги қарорларидан келиб чиқадиган вазифалар қандай амалга оширилаётганлиги муҳокама қилинди.

(Давоми иккинчи бетда).

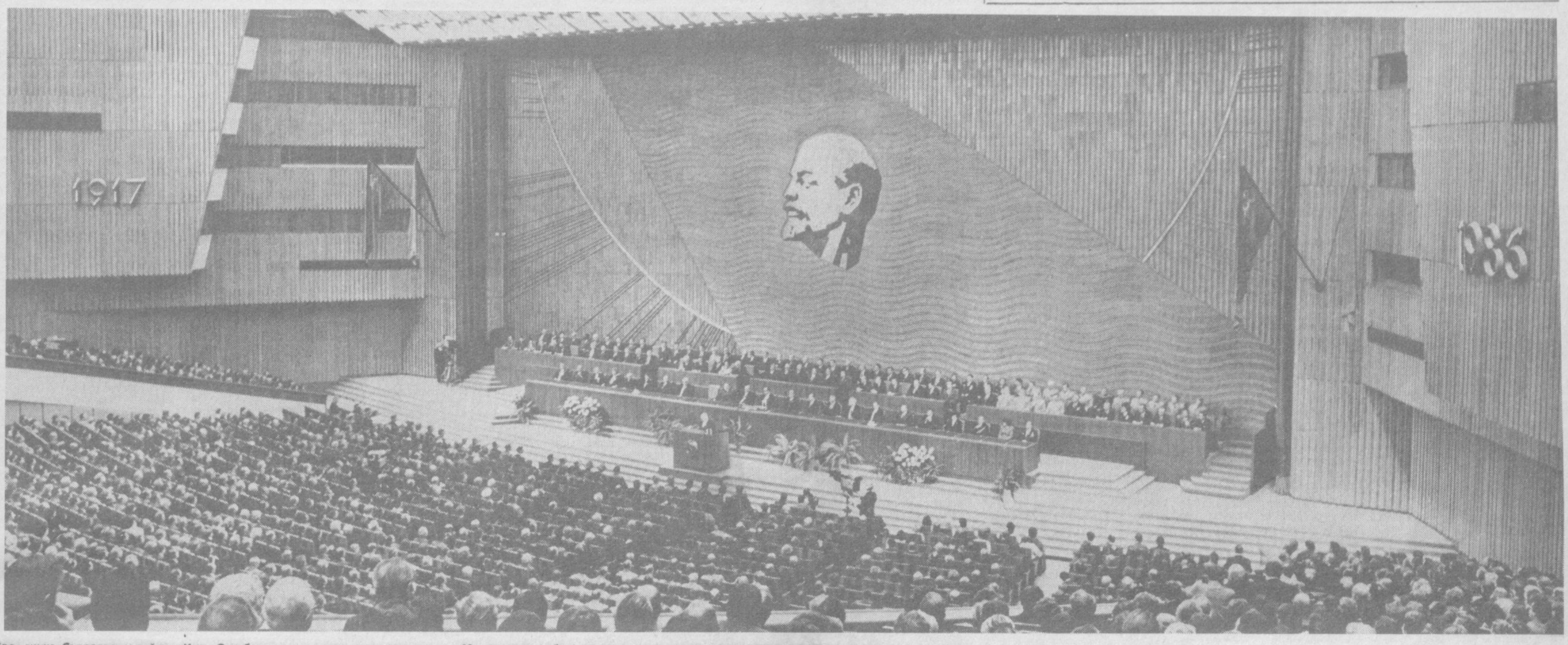

Кремлнинг Съездлар саройида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш.

ИНҚИЛОБ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНАДИ

Партия совет халқини КПСС XXVII съездининг ленинча йўлидан, коммунистик бунёдкорлик ва тинчлик йўлидан бошлаб бормоқда. Марксизм—ленинизмга садоқат, бугунги ва эртанги куннинг муҳим проблемаларини ҳал этишга илмий асосланган ёндашув — муваффақиятларимизнинг гаровидир.

Улуғ Октябрнинг ғоялари ва иши давр байроғи бўлиб қолди. 1917 йилда Россияда чиқа бошлаган озодлик ва социал адолат қуёши дунё узра тобора улуғвор кўтарилмоқда. Улуғ Октябрь социалистик революцияси инсоният тарихида янги даврни —халқларни империализмдан озод этиш учун, халқлар ўртасида урушларни тўхтатиш учун, капитал ҳукмронлигини ағдариб ташлаш учун, социализм учун кураш даврини очиб берди. Жаҳонда биринчи, социалистик давлат туғилган кунни совет кишилари билан бирга социалистик мамлакатларнинг халқлари, бутун тараққийпарвар инсоният нишонламоқда.

Совет кишилари келажакка яхши умид билан қарамоқдалар. Бунёдкор халқ социализм ва тинчлик ишини зарбдор меҳнати билан мустаҳкамламоқда. Партиянинг экономикада, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида революцион ўзгаришларни актив қарор топтиришга даъвати бепоён Ватанимизнинг шаҳарлари ва қишлоқларида сидқидилдан идрок этиб, қабул қилинди. КПСС ва Совет давлатининг ташқи сиёсий фаолияти тўла маъқулланмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда. Рейкьявикда бўлган Совет—Америка учрашувидаги бизнинг тинчлик таклифларимиз, СССР ядро синовларини тўхтатиб қўйганлиги ядро қуролини тугатишга, космос ҳарбийлаштирилишининг олдини олишга реал йўл очиб беради.

Совет кишилари Улуғ Октябрнинг 69 йиллигини мамлакатнинг социал-иқтисодий ривожланишини жадаллаштириш учун авж олдириб юборилган кураш вазиятида кутиб олмоқдалар. Пойтахт корхоналарининг илғорлари, партия, уруш ва меҳнат ветеранлари, фан ва маданият арбоблари, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг жангчилари 6 ноябрь куни Кремлдаги съездлар саройига баланд руҳ билан байрам кайфиятида келдилар. Бу ерда

МОСКВА

Москва шаҳри меҳнаткашлари вакиллари билан пойтахт гарнизони жангчиларининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилиш қатнашчилари **М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, Н. В. Тализин, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, М. В. Зимянин, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов** ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Президиумда Греция Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Х. Флоракис, Жанубий Африка Африкаликлар миллий конгрессининг президенти О. Тамбо, Люксембург Компартиясининг раиси Р. Урбани, Сан-Марино Компартиясининг Бош секретари Д. Гьотти, Мадагаскар Мустақиллиги конгресси партиясининг миллий раиси Р. Андриамандзату, Жанубий Африка Компартиясининг миллий раиси Д. Слово ҳам бор эди.

Залда кўпгина чет эллик меҳмонлар, ажнабий дипломатлар ҳозир бўлишган.

Тантанали йиғилишни Москва шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси В. Т. Сайкин очди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Е. К. Лигачевни самимий кутиб олдилар. У «Октябрь йўлидан, революцион ижодкорлик руҳида» мавзуида доклад қилди.

Доклад зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор узоқ давом этган қарсаклар билан бўлиниб турди.

Тантанали йиғилиш тугади. Зал гумбазлари узра Совет Иттифоқи Гимнининг садолари янграйди.

Сўнгра байрам концерти бўлди. Концерт зўр муваффақият билан ўтди. Концертда Коммунистик партия ва Совет давлатининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

* * *

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишлар иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларида ҳам бўлиб ўтди.

(ТАСС).

Улуғ Октябрь жаҳон тарихида янги давр — инсониятнинг социализмга ўтиш даврини бошлаб берди. У Ўзбекистон меҳнаткашларини асрий жабр-зулм ва ҳуқуқсизликдан халос этиб, уларга бахтли истиқбол йўлини очиб берди. Республикамиз тарихан қисқа вақт ичида Коммунистик партия раҳбарлигида асрларга тенг келадиган йўлни босиб ўтди. Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқлари умумхалқ байрамини қирмизи байроқлар билан, байрам либосида кутиб олмоқда.

6 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган тантанали йиғилиш Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигига бағишланди. Партия ветеранлари, республикада совет ҳокимиятини ўрнатиш ва уни мустаҳкамлаш учун кураш қатнашчилари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, фан ва маданият арбоблари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг жангчилари В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройига келдилар.

ТОШКЕНТ

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллиги тўғрисида доклад қилди.

Йиғилишда Совет ҳокимияти йилларида туб социал ўзгаришлар содир бўлганлиги айтиб ўтилди. Республика мамлакатнинг пахта етиштириладиган асосий базасига айланди. Совет пахтасининг учдан икки қисми республикамизда етиштирилмоқда. Ўзбекистон — қудратли индустрия, ривожланган қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият ўлкасидир. Республикада яшаб турган юздан ортиқ миллат ва элатларнинг вакиллари бир сафда туриб, КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди ўртага қўйган вазифаларни биргаликда ҳал этмоқдалар. Социал-иқтисодий ривожланишни анча жадаллаштиришга, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида туб қайта қуришни таъминлашга эришиш керак.

Ҳозирги пайтда Улуғ Октябрнинг шонли ишига содиқ бўлиш, революция ғалабаларини муқаддас билиб асраш бу — жумладан оммани маънавий муҳитни соғломлаштиришга сафарбар этиш, меҳнаткашларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришни такомиллаштириш соҳасидаги куч-ғайратларини қўллаб-қувватлаш ва активлаштириш, одамларни камчиликларга, ҳар қандай салбий ҳодисаларга муросасизлик руҳида тарбиялаш демакдир.

Республика меҳнаткашлари Лениннинг сулҳ тўғрисидаги декретидан тортиб СССРнинг кейинги пайтдаги кенг кўламли ташаббусларигача — урушларсиз, қуролсиз дунё барпо этишдек олижаноб мақсадни кўзлаётган партиямизнинг тинчликсевар сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Социализмнинг тинч идеаллари учун курашда ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, зиёлилар Ленин партияси Марказий Комитети теварагида ўз сафларини янада жипслаштириб, Ильич васиятларига астойдил содиқ эканликларини, коммунистик қурилиш олижаноб ишига қўшадиган ҳиссаларини кўпайтиришга азму қарор берганликларини айтмоқдалар.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Б. Усмонхўжаев, Р. Ҳ. Абдуллаева, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, В. А. Головин, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, В. И. Огарок, Н. И. Попов, О. У. Салимов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, В. А. Хайдуров қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ОКТЯБРЬ ЙЎЛИДАН, РЕВОЛЮЦИОН ИЖОДКОРЛИК РУҲИДА

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигига бағишлаб 1986 йил 6 ноябрь куни Кремлнинг Съездлар саройида ўтказилган тантанали мажлисда

Е. К. ЛИГАЧЕВ доклади

Ҳурматли ўртоқлар!

Биз Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигини нишонлаш учун бу ерда, мамлакатнинг бош зали — Кремлда тўпландик. Бу галги айёмни мамлакат совет жамияти тараққиётида катта бурилиш — Марказий Комитетнинг апрель Пленуми қарорлари асосида, КПСС XXVII съездининг программавий йўл-йўриқлари асосида партия бошлаган ва йўналтириб турган бурилиш вазиятида кутиб олмоқда.

Мамлакатимиз тақдирини ва жаҳон тарихининг боришини тубдан ўзгартириб юборган революция иши, халқларга социал озодлик ва миллий эркинликка эришиш йўлини очиб берган революция, Ер юзида тинчлик ва халқаро ҳамкорлик байроғини кўтарган революция иши — мана шу улуғвор ва мураккаб, олижаноб ва қийин иш давом этаётганини доимо гапириб келдик, бугун эса буни алоҳида куч билан таъкидлашга ҳақлимиз!

Мамлакатда содир бўлаётган ўзгаришлар, бу ўзгаришлар учун асос қилиб олинган ғоялар Октябрдан кейин ўтган йиллар мобайнида биз коммунизм сари улуғ йўлдаги кашшофлик ролимизни муттасил ўйнаб келаётганлигимиздан жуда очиқ-равшан далолат бериб турибди. Бизнинг революцион тафаккуримиз ўтмаслашиб қолгани йўқ. Бизнинг бунёдкорлик куч-ғайратимиз тугагани йўқ, бизнинг сиёсий иродамиз эса пролетарлар, меҳнаткашлар Россиясини ҳокимиятни курашиб қўлга олишга, янги жамият барпо этишга отлантирган большевикларнинг хоҳиш-иродасидек қатъийлигича қолмоқда. Революционерларнинг ленинча авлоди каби биз ҳам ижтимоий тараққиётнинг янги чўққиларига автомат тарзда эришилмаслигини англаб турибмиз. Апрель Пленумимизнинг, XXVII съездимизнинг қарорлари ҳам социализм имкониятлари ва афзалликларидан совет кишиларининг бахт-саодати, халқларнинг бахт-саодати йўлида ғоят тўла-тўкис фойдаланиш учун зўр ғайрат билан ҳаракат қилиш талабининг ўзидир.

Ленинча фикрлаш ва ҳаракат қилиш тарзи, қабул этилган қарорларни амалга оширишда большевикча дадиллик ва қатъият КПСС-нинг ҳозирги ишини революционерларнинг 1917 йилги стратегияси ва тактикаси билан бирга қўшадиган замонларнинг жонли алоқасини ташкил этади.

I. Ишларимизни қатъиян қайта қурайлик, социализмнинг бунёдкорлик кучларига кенг уфқ очайлик

Ўртоқлар!

Октябрь революциясининг ғалабаси туфайли янги, социалистик жамият дунёга келди, сўнгра мустаҳкамланди, юксак етуклик даражасига эришди.

Социал-сиёсий, маънавий соҳада совет жамияти капиталистик дунёдан бутун бир давр илдамлаб кетди. Бу ердаги ҳокимият ва ишлаб чиқариш воситалари халқ қўлида. Бу ерда эксплуатацияга, ҳар қандай турдаги социал зулмга, миллий антагонизмга ўрин йўқ. Совет кишисининг дунёси — коллективизм ва ўртоқларча ўзаро ёрдам дунёсидир, бу ердаги ҳар бир киши эртанги кунга ишонч билан, ишончли социал ҳимояланганлик туйғуси билан яшайди. Одамларнинг адолат тўғрисидаги, шахсни ҳар томонлама камол топтиришга ғамхўрлик ижтимоий тараққиётнинг ҳаракатлантирувчи кучи бўлиб қолиши ҳақидаги асрий орзулари рўёбга чиқди.

Социалистик тузумнинг устунлиги айни унинг инсон турмуши туб масалаларини ҳал этиш қобилиятида намоён бўлади ва қарор топади.

Октябрь революцияси мамлакатимиз ишлаб чиқарувчи кучларини планли ва жўшқин ривожлантиришга асос солди. Тез орада статистика ўзига хос шонли босқични нишонлайди: СССРнинг миллий бойлиги урушдан аввалги даражадан 50 баравар ошиб кетади. Бу — Қўшма Штатлардаги шу кўрсаткич ўсишидан ўн ҳисса ортиқдир. Ички ва ташқи контрреволюциянинг бебошлиги, сўнгра эса гитлерчилар агрессияси қанчадан-қанча жудоликлар, қурбонлар ва вайронгарчиликлар келтирганлиги эътиборга олинадиган бўлса, бу рақамларни социализм улуғвор бунёдкорлик қудратининг далили дебгина билмоқ керак.

Совет ҳокимияти йилларида халқимизнинг турмуш даражаси ҳам, сифати ҳам тубдан ўзгарди. Аҳолининг реал даромадлари шаҳарда 12 баравар, қишлоқда 19 баравар кўпайди. Гарантияланган иш ҳам, бепул медицина ёрдами ҳам, қариликда моддий таъминланиш ҳуқуқи ҳам, давлат ва жамоат ишларини бошқаришда ҳамманинг бемалол иштирок эта олиши ҳам совет кишилари учун ҳаётнинг оддий нормаси бўлиб қолди. Социал-маданий ва айниқса, уй-жой қурилиши соҳасида кўп иш қилинди. Кейинги ўттиз йилнинг ўзида қурилган уйларнинг ўзига 240 миллион киши кўчиб кирди.

Мамлакатимиздаги социал революция кетидан маданий революция рўй берди. Маданий революция туфайли халқ ёппасига саводхон бўлиб қолди, ўн миллионлаб техника билимдонлари ва ишлаб чиқариш мастерлари, мутахассислар ва олимлар вояга етди. Совет фани ва инженерлик тафаккури инсониятга космос йўлини очди. Жаҳон фан-техника тараққиётининг баъзи соҳаларида бўлганидек, космосни тинч ўзлаштиришда ҳам СССР олдинги марраларни мустаҳкам эгаллаб турибди. Мана шуларнинг ҳаммаси билим ва тажрибанинг, жуда катта имкониятларнинг ғоят улкан хазинасидир, биз ишлаб чиқарувчи кучларни янгидан революцион тарзда ўзгартиришга киришар эканмиз, шу хазинани ишга соляпмиз.

Социализм мамлакатимизнинг халқаро майдондаги мавқеи ва ролини бутунлай ўзгартирди. У бизга дунёдаги воқеалар боришига самарали таъсир ўтказиш, ўз халқимиз ва дунёдаги барча халқларнинг тинч турмуши учун жанговар кураш олиб бориш имконини яратадиган моддий, ғоявий ва маънавий ресурсларни берди. СССР ва унинг иттифоқчилари империализм кучлари билан ҳарбий-стратегик тенгликка эришиб олиб, потенциал агрессорларнинг ядро уруши бошлаш имкониятини жуда чеклаб қўйдилар.

Хуллас, 17-йил октябридан кейин совет кишиларининг авлодлари қилган ҳамма ишлар КПСС XXVII съезди белгилаб берган режаларни амалга ошириш учун, партия Программасида ўртага қўйилган тарихий вазифаларни бажариш учун ишончли пойдеворни вужудга келтиради. Ватанимиз социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш ва ижтимоий турмушни янгилаш ғоялари, ички ва ташқи сиёсатдаги новаторлик қарорларимиз ва ҳаракатларимиз мана шу пойдеворга, социализмнинг чексиз имкониятларига таянади.

(Давоми иккинчи бетда).

ОКТЯБРЬ ЙЎЛИДАН, РЕВОЛЮЦИОН ИЖОДКОРЛИК РУҲИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ҳозир авж олиб бораётган қайта қуриш жараёни революцион характерга эгадир. Ўз миқёси жиҳатидан, мазмуни жиҳатидан ҳам шундай. Бу ўринда ижтимоий тузумимизнинг моҳиятини ўзгартириш ҳақида гап бораётгани йўқ, албатта. Аксинча, бу жараён энг муҳим социалистик принципларни мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга, шу принципларга зид бўлган ҳамма иллатларни тугатишга, социализмнинг улуғвор имкониятларидан самарали фойдаланиш учун шарт-шароитлар вужудга келтиришга қаратилган, партия қайта қуришнинг чуқур моҳиятини — социализм кўпроқ бўлсин! — деган аниқ формула билан ифодалайди.

Биз социалистик ишлаб чиқариш муносабатларини янгилашга, бу муносабатларнинг ўсиб бораётган ишлаб чиқарувчи кучларга муттасил мувофиқ бўлишини таъминлашга қатъият билан киришдик. Тузумимизга хос бўлган социал адолатни ривожлантириш ва унга жуда қатъий риоя этиш учун ниҳоятда кўп иш қилинмоқда. Совет халқ ҳокимиятининг, халқнинг социалистик ўз-ўзини бошқаришининг формалари кенгайтирилмоқда ва бойитилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси социалистик жамиятдан бошқа биронта жамиятда бўлмаган ва бўлиши ҳам мумкин бўлмаган қудратли тараққиёт двигателлари тўла қувват билан ишга солинаётганини билдиради.

Шак-шубҳасиз факт шундан иборатки, биз апрель Пленумининг, XXVII съезднинг қарорларини амалга ошира бориб, партиямиз сиёсий кучини, сиёсий обрў-эътиборини бекиёс даражада ўстиришга эришдик. Бу жуда катта ғалабадир.

Бироқ айни вақтда бу нарса партиянинг масъулияти ошганлигини ҳам билдиради. Халқ КПССнинг йўлини маъқуллаб, қўллаб-қувватлади, уни ўз хоҳиш-иродасининг ифодаси деб, бирдан-бир оқилона йўл, деб қабул этди. Бас шундай экан, белгиланган мақсадларга сабот билан интилиш — энди шунчаки ниятгина эмаслиги равшан. Бу — энг зарур мажбурият ҳамдир. Танлаб олинган йўлдан адашгудек бўлсак, орқага чекингудек ёки четга чиққудек бўлсак, бу нарса сиёсий соҳада бизга қимматга тушган бўлур эди, социализмга нисбатан ишончдан маҳрум бўлган бўлур эдик. Зотан, бизнинг ҳақимизда режаларимизга қараб эмас, балки аввало жамиятдаги реал ўзгаришларга, амалий натижаларга қараб фикр юритадилар.

Биз нафас олаётган ҳаво мусаффо бўлиб қолди, деб айтаётган эканлар, бу гапда жон бор. Бироқ ҳамма ҳам шу ҳаводан тўйиб нафас олишни ҳали ўрганмаганини тан олиш керак. Рўй бераётган воқеаларнинг моҳиятини ҳамма ҳам тушунаётгани йўқ. Баъзилар қайта қуришни социалистик иморатимизни ремонт қилиб, бирмунча пардоз беришдан бошқа нарса эмас, деб ҳисоблашга мойилдирлар. Улар янглишадилар. Қайта қуриш — экономикадаги, сиёсий, социал соҳалардаги чуқур, таг—заминли структураларни қайта қуришдир. Қайта қуриш мана шунга қаратилган, унинг моҳияти мана шу, унга муқаррар тус бериши лозим бўлган ва бераётган нарса ҳам мана шу.

Экономикадаги ўзгаришлар энг муҳим аҳамиятга эга эканлиги равшан, ўртоқлар. Бу ўзгаришлар кўриниб, сезилиб турибди. Халқ хўжалигини янги техника асосида кенг миқёсда реконструкция қилиш бошланди. Машинасозликни илдам ривожлантиришни таъминлаш, унинг маҳсулоти сифатини тубдан ва тез кўтариш учун кўп иш қилинмоқда. Халқ хўжалигининг энг муҳим комплекслари — машинасозлик, агросаноат, ёқилғи — энергетика, қурилиш комплекслари, ташқи иқтисодий алоқалар соҳасида бошқаришнинг ташкилий структураси обдон қайта қурилмоқда. Янги хўжалик механизми вужудга келтирилмоқда. Яна икки ойга ҳам бормай, бутун саноат, қурилиш, темир йўл транспорти, савдосотиқ йирик иқтисодий эксперимент даврида синаб кўрилган янгича иш шароитига ўтади, бешта саноат министрлигининг бирлашмалари ва корхоналари эса тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш режимига ўтади, бу ерда фойда коллективлар ишлаб чиқариш ва социал ривожланишининг ҳал қилувчи манбаи бўлиб қолади.

Иқтисодий турмушни ташкил этишда демократик централизмнинг иккала негизи мустаҳкамланмоқда ва ривожлантирилмоқда. Планли раҳбарлик самарадорлигини кучайтириш ва марказдан бошқаришни такомиллаштириш билан бирга, корхона ва бирлашмаларнинг мустақиллиги ҳамда масъулияти чегаралари зўр бериб кенгайтирилмоқда. Уларнинг фан-техника тараққиётига мойиллигини, уларнинг юксак самарали ишлашдан, шериклар билан пухта ҳамкорлик қилишдан манфаатдорлигини оширадиган шарт-шароитлар вужудга келтирилмоқда. Беш йиллик учун барқарор иқтисодий нормативлар бу ишда алоҳида роль ўйнаши лозим.

Ўн иккинчи беш йилликнинг дастлабки ўн ойи халқ хўжалигини ривожлантиришдаги жўшқинлик ошганлигидан далолат беради. Миллий даромадни ва саноат ишлаб чиқаришини ўстиришнинг 80-йиллардаги энг юксак суръатларига эришилди. Металлургия, кўмир ва газ саноати, транспортнинг иши анча яхшиланди. Меҳнат унумдорлиги белгиланган даражадан юқорироқ кўтарилди, маҳсулот бирлигига қилинадиган чиқимлар белгилангандан кўпроқ қисқарди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотини кўпайтириш суръатлари худди кўзда тутилганидек, беш йилликнинг ўртача йиллик топшириқлари даражасидан деярли икки ҳисса юқори бўлди. Ялпи дон ҳосили салкам 210 миллион тоннани ташкил этиб, ўтган беш йилликда дон етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажмидан салкам 30 миллион тонна ошди.

Ўн иккинчи беш йилликнинг жўшқин бошланишини саботли, ҳалол меҳнати билан таъминлаган Ватанимиз меҳнаткашларига шон-шарафлар бўлсин!

Ишлаб чиқаришга янгича ёндашувларни, хўжалик юритишнинг самарали формаларини муваффақиятли ўзлаштириб олаётган корхоналар ва бирлашмалар доираси анча кенгайди. Ғарбий Сибирь металлургия комбинати ва Северск қувур заводи, Новополоцк «Полимир» бирлашмасидан кейин юзлаб бирлашма ва корхоналар маҳсулот етказиб бериш юзасидан тузилган шартномаларни юз процент бажаришни ўзлари учун муқаррар қонун қилиб олдилар. Москва, Ленинград, Украина, Урал, Сибирнинг кўпгина завод ва фабрикалари ходимлар сонини кўпайтирмай, ишлаб чиқаришни оширишни ўрганиб олдилар. Минглаб меҳнат коллективлари «Криогенмаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, Иваново станоксозлик бирлашмаси, Купавино майин мовут фабрикаси намунаси асосида илғор технологиялар негизида фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни шон-шараф иши, деб ҳисобламоқдалар.

Хўжалик юритишнинг янги методлари, меҳнатни ташкил қилишнинг илғор формалари, интенсив технологиялар Белоруссия ва Литва, Татаристон ва Бошқирдистон, Олтой, Краснодар, Ставрополь ўлкалари, Оренбург Житомир, Қрим, Кустанай, Кўкчатов ва бошқа бир қанча областлар қишлоқ хўжалигида тобора дадил ўзлаштирилмоқда. Айни шу асосда бу жойларда қишлоқ хўжалик маҳсулотини анчагина кўпайтиришга эришилди.

Шу билан бирга, ўртоқлар, бир қанча тармоқларда, кўпгина меҳнат коллективларида қайта қуриш суст олиб борилмоқда. Бу соҳада ҳали сифат ўзгариши бўлгани йўқ. Фан-техника ишлари миқёслари гарчи ўсган бўлса ҳам, аммо улар ҳали замонавий вазифаларга мувофиқ келмайди. Меҳнат унумдорлигининг ўсиши иш ҳақининг ўсишидан орқада қолаётган, ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланилмаётган бир талай корхоналар бор. Халқ истеъмол қиладиган молларни сифатсиз ишлаб чиқариш давом этмоқда. Технология нормаларини ва тартиб-қоидаларини бузишга йўл қўйилмоқда, бу эса оғир, баъзан асоратли оқибатларга олиб келмоқда.

Жадаллаштириш — ўз-ўзидан ўсиш эмас, балки ўсишнинг муқаррар янги сифатидир. Бу жиҳатдан олганда, бизда ижобий тенденциялар кўзга ташланди, аммо ҳали бу тенденциялар барқарорлик касб этгани йўқ. Таъбир жоиз бўлса, уларнинг зарур пухталик запаси йўқ. Зотан ҳозир КПСС Марказий Комитети талаб қилаётганидек, бутун куч-ғайрат мана шундай пухталик запасини вужудга келтиришга қаратилмоғи керак.

Аввало ҳамма кўрсатмалар ҳақиқатан ҳам — расмий тарзда эмас, балки қатъият билан амалга оширилишига эришиш лозим. Аммо баъзан нималар бўляпти денг? Масалан, истеъмолчилар билан хўжалик шартномалар корхоналар планларини тузиш негизи бўлиши керак, деб белгилаб қўйилган. Амалда эса бу шартномалар аввал бошданоқ маҳсулот етказиб берувчи корхоналарнинг ишлаб чиқариш планларига асос қилиб олинган кўрсаткичларни шунчаки баён этишдангина иборат бўлиб қолмоқда. Яъни, от аравага ҳамон тескари қўшилмоқда, ҳамон истеъмолчининг манфаатлари, демакки, реал ижтимоий эҳтиёжлар ҳам панада қолмоқда. Ёки реконструкциялашни олиб кўрайлик. Айрим корхоналарда реконструкция гарчи ўтказилаётган ва ҳатто қисқа муддатларда тугалланаётган бўлса ҳам, бу иш кам унумли асбоб-ускуналар негизида олиб борилмоқда ва шу сабабли қувватларни реал равишда оширмаяпти, техникавий-иқтисодий кўрсаткичларни яхшиламаяпти.

Мана шуларнинг ҳаммаси ҳозир алоҳида интизом — қайта қуриш интизоми керак, деган масалани кўндаланг қилиб қўймоқда. Бу интизом ҳар бир бошқарув органидан, ҳар бир тармоқ ва коллективдан, ҳар бир меҳнаткашдан кундалик ишда тартиб ва аниқлик бўлишинигина эмас, шу билан бирга хўжалик ҳаётини янгилашнинг стратегик вазифаларини ҳал этиш учун зарур даражада ташаббускорлик ва баъзан том маънода фидокорлик билан иш кўришни ҳам талаб қилади. Октябрь тажрибаси, социалистик қурилишнинг барча бурилиш босқичлари тажрибаси мана шундай қилгандагина йирик ижтимоий ўзгартишларни амалга ошириш мумкинлигига шак-шубҳа қолдирмайди.

Жузъий яхшиланишлар ва ўзгартишлардан бошқарув ҳамда хўжалик юритишни тўла-тўкис, тубдан ислоҳ қилишга ўтиш амалий вазифа бўлиб қолмоқда. Бу ислоҳот планлаштиришни, пул билан таъминлашни, баҳонинг белгиланишини, таъминотни ўз ичига олиши керак. Ижтимоий ишлаб чиқаришни бошқаришнинг ҳамма жиҳатларини — халқ хўжалиги, тармоқ, территориал ва программавий резервларини ўз ичига олиши лозим. Такрор ишлаб чиқариш циклининг ҳамма босқичларини ва иқтисодий ўсишнинг ҳамма омилларини ўз ичига олиши керак. Партия мана шу янги, мослашувчан системани вужудга келтиришни жадаллаштиришни жуда муҳим вазифа, деб ҳисоблайди.

Корхоналар, бирлашмалар ўзини-ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш режимига ўтиши сари, хўжалик ҳисоби муносабатлари кенгроқ ва чуқурроқ жорий этилиши сари сабот билан ҳаракат қилиш зарур. Иккита объектив талаб мана шундан келиб чиқади. Биринчидан, хўжалик структурасининг юқори қаватларини, министрликлар ва идораларни бошқарувнинг иқтисодий методларига тезроқ ўтказиш керак. Акс ҳолда халқ хўжалигининг асосий бўғини бўлмиш корхона ва бирлашмаларни хўжалик ҳисобига ўтказишдан чинакам катта самарани кутиб бўлмайди. Иккинчидан, хўжалик ҳисобини «қуйига» — цехларга, бригадаларга қатъият билан силжитиш, ҳар бир ишчи, мутахассис ва раҳбарни бу ишга жалб этиш лозим. Ана шундай қилган тақдирдагина биз ҳамма поғоналарда мустақиллик ва масъулият бўлишига эришамиз. Фақат мана шундагина биздаги инсон омили, халқ манфаатдорлиги ва ташаббускорлиги тўла қувват билан ҳаракатга келади.

Марказий Комитет, ҳукумат ва ВЦСПС ишлаб чиқариш соҳасидаги иш ҳақи системасини такомиллаштириш тўғрисида жуда катта аҳамиятга эга бўлган қарор қабул қилдилар. Кўзда тутилаётган тадбирлар — янги хўжалик механизмини жорий қилиш соҳасидаги ишнинг таркибий қисмидир. Бундан буён иш ҳақи принципиал янги асосда: меҳнат коллективлари хўжалик фаолиятини яхшилашга бевосита боғлиқ тарзда, улар ишлаб топган маблағ ҳисобидан ошириладиган бўлади. Бу соҳада биз социализмни ривожлантиришда унинг: ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга меҳнатига яраша деган талабини амалий равишда рўёбга чиқаришда олға томон муҳим қадам қўямиз.

Бу принципни изчиллик билан амалга ошириш халқ фаровонлигини юксалтириш, меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини қондириш имкониятларини кўпайтириш уфқларини анча кенгайтиради. Бу — назария эмас, балки жонли амалиётдир. Лоақал уй-жой проблемасини олиб кўрайлик. Горький автомобиль заводи программадаги муддатларга нисбатан бу проблемани қисқароқ муддатларда ҳал этишга кириша олган бирдан-бир корхона эмас. Ҳозир мамлакатнинг юзлаб, минглаб корхоналари, колхоз ва совхозлари бу иш билан муваффақиятли равишда шуғулланмоқдалар.

Бизда барча ишлаб чиқариш, иқтисодий қарорларни социал қарорлар билан бирга қўшиш мустаҳкам қоида бўлиб қолмоқда. Озиқ-овқат проблемасининг ҳал этилишини яқинлаштириш, бозорларни халқ истеъмол қиладиган молларнинг ҳамма зарур турлари билан тўлдириш, совет кишисини замонавий даражадаги хизмат билан таъминлаш — ҳозир кўп тармоқли халқ хўжалигимиз ишининг мажбурий вазифаларидир.

Экономикамизнинг социал самарадорлиги анча ўсмоқда. Январь-октябрь ойларида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 14 процент кўп уй-жой, 13 процент кўп мактаблар, 27 процент кўп мактабгача тарбия муассасалари, 60 процент кўп поликлиника, касалхона ишга туширилди. Булар — юқори кўрсаткичлар бўлса ҳам, аммо ҳали планда белгиланган кўрсаткичларга етгани йўқ. Кўп жиҳатдан бунинг сабаби шуки, социал комплекс министрликлари ва идоралари тарқоқ ҳолда ҳаракат қилмоқдалар. Социал ривожланишнинг кўпгина зарур масалалари план ва хўжалик органларида муносиб равишда ҳал этилмаяпти. Ҳозир аҳвол тузатилмоқда. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг қарорига мувофиқ СССР ҳукуматининг бу соҳадаги бутун ишни мувофиқлаштириб, унга раҳбарлик қилиб турадиган, социал комплекснинг барча тармоқларини узлуксиз ва пропорционал ривожлантириш учун жавоб берадиган доимий ишловчи органи тузилмоқда.

Меҳнаткашларнинг пенсия таъминоти тўғрисидаги янги қонунни ишлаб чиқиш навбатда турибди. Меҳнат ветеранларининг турмуш даражасини яхшилаш, ижтимоий ишлаб чиқаришда фаол қатнашаётган пенсионерлар учун янги моддий омилларни жорий қилиш назарда тутилади. Қонун лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилади.

Аҳолининг юқори сифатли медицина ёрдамига бўлган эҳтиёжларини яхшироқ қондиришга, сиҳат-саломатлик бутун хизматини ҳамма жойда жадал ривожлантиришга қаратилган катта-катта тадбирлар кўрилмоқда. Соғлиқни сақлашнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, медикларнинг иш ҳақини ошириш, бу ишни ҳам улар бажараётган ишнинг ҳажми ва сифати билан боғлаш назарда тутилмоқда.

Ярим асрдан кўпроқ вақтдан бери мамлакатимизда ишсизлик йўқ. Экономикамиз «камроқ ишловчилар билан кўпроқ маҳсулот берамиз» деган шиор остида ривожланиб бораётган ҳозирги вақтда ҳам бу шиор биронта совет кишисига меҳнат қилиш ва ўзининг ишлаб чиқариш кўникмаларига, тажрибаси ва билимларига монанд ҳақ олиш имкониятидан маҳрум бўлиш хавфини солмайди. Меҳнат қилиш ҳуқуқи — Октябрь революциясининг энг буюк ғалабасидир. Бинобарин, социализмни янада ривожлантириш биз учун муқаддас бўлган шу принцип бузилмаслигининг янги ва тобора мустаҳкам гарантияларини вужудга келтиришни ҳам билдиради.

Ўртоқлар! Октябрь революциясининг эртасигаёқ Ленин: «Биз халқ оммасининг ижодиётига тўла эркинлик беришимиз керак», деб эълон қилган эди. Ҳозир партия жамиятни демократиялаштириш учун қилаётган ишлар Лениннинг шу сўзларига ғоят ҳамоҳангдир! Шундай қилмай туриб, меҳнаткашларнинг ташаббускорлигини ҳар томонлама ривожлантирмай туриб, жадаллаштиришга эришиб бўлмайди.

Тузумимизнинг туб сиёсий фазилати — демократизмни чуқурлаштириш — кўп соҳали жараёндир. У аввало социалистик ўз-ўзини бошқариш доирасини муттасил кенгайтиришни, ҳар бир совет кишисида мамлакатнинг соҳиби туйғусини ҳосил қилишни, жамият сиёсий системасининг барча бўғинларини активлаштиришни назарда тутади.

Яқинда социалистик давлатчилик ва халқ ҳокимиятининг Октябрь революцияси тасдиқлаб берган формаси — Советларнинг қудратли сиёсий кучидан жадаллаштириш манфаатлари йўлида самаралироқ фойдаланиш мақсадини кўзловчи қарорлар қабул қилинди. Советларнинг фаолиятини такомиллаштириш икки асосий йўналишдан бормоқда. Биринчидан, ўз территориясини комплекс ривожлантиришда республика ва маҳаллий органларнинг ваколати анча бойитилаётир. Ҳар бир Совет аҳолининг зарур эҳтиёжларини қондиришга тааллуқли ҳамма ишларда тўла хўжайин бўлиб қолиши учун мустаҳкам база яратилмоқда. Иккинчидан, Советларнинг демократик моҳиятини чуқурлаштиришдан иборат узлуксиз жараён рўй бермоқда, қарорларни ишлаб чиқишда, уларнинг бажарилиши устидан контролликни амалга оширишда омманинг иштироки кучайтирилмоқда.

Комсомолнинг ҳуқуқларини кенгайтириш, унинг ташаббусини, мустақиллигини ўстириш тўғрисидаги масала кун тартибида турибди. Бу масаланинг ҳал этилиши жамиятнинг жўшқин, серғайрат қисми, бизнинг ўринбосарларимиз бўлмиш ёшларни умумхалқ вазифаларини ҳал этишга янада актив жалб қилиш имконини беради. Касаба союзларининг жанговарлигини ошириш, бошқа оммавий ташкилотларнинг ташаббускорлик табиатини тўла-тўкис рўёбга чиқариш лозим. Уруш ва меҳнат ветеранларининг бутуниттифоқ жамоат ташкилоти тузилганлиги бу йўлдаги янги қадамдир. Ҳозир ҳамма жойда тузилаётган хотин-қизлар кенгашлари аҳоли ижтимоий ташаббускорлигининг муҳим бўғини бўлиб қолади.

Меҳнат коллективларидаги бевосита демократия формалари гарчи қийинчиликлар билан бўлса-да, муттасил ривожланиб бормоқда. Хўжалик ҳисобидаги илғор бригадалар, участкалар, фермалар бунга мисол бўла олади, уларнинг фаолиятида экономика, сиёсат, тарбия: одамлар ўртасидаги муносабатларда коллективизм принциплари, меҳнатга ҳақ тўлашда адолат, ишлаб чиқаришни бошқаришда демократизм принциплари уйғунлашиб кетган.

Партия билан давлат меҳнаткашларнинг бошқарувдаги иштироки кенг бўлибгина қолмай, шу билан бирга билимдонлик тусини оладиган ҳам бўлишига интилмоқдалар. Бу эса омманинг сиёсий маданиятини анча ўстиришни, бериб қўйилган ҳуқуқлар ва имкониятлардан фойдаланиш маҳоратини ҳосил қилишни назарда тутади. Ҳаммамиз — раҳбарлар ва оддий ходимлар кенгайиб бораётган демократия шароитида ишлаш ва яшашни ўрганиб олишимиз керак.

Бизга ижодкорлик, дадиллик, қатъият керак — замоннинг талаби шу. Ҳозир нуқул маъмурий методларга зўр берадиган вақт эмас, ўртоқлар. Ваҳолонки, айрим ходимлар, шу жумладан раҳбар ходимлар ҳам мустақилликка тайёр эмасликлари маълум бўлиб қолди, улар ҳали ҳам буйруқсиз биронта қадам босишни хоҳламайдилар. Шундай қилса, гўё, хотиржамроқ бўлар эмишлар: масъулият ҳам камроқ. Таваккал қилишнинг ҳам кераги йўқ эмиш, бирор кор-ҳол бўлиб қолса «юқоридан» кўрсатма берилган деб ўзларини ҳимоя қилишга одатланиб қолишган.

Демократиямизни ривожлантиришни социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашдан ажратиб бўлмайди. Ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашни, шахснинг дахлсизлиги конституцион гарантияларини таъминлашни, совет кишиларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлашни КПСС муҳим сиёсий вазифа, деб ҳисоблайди. Айни вақтда меҳнаткашларни ҳуқуқлар билан вазифалар, эркинликлар билан масъулият бирлигини равшан тушуниш руҳида тарбиялашни кучайтириш лозим. СССР Конституциясида айтилишича, гражданларнинг ҳуқуқлар ва эркинликлардан фойдаланишлари жамият ҳамда давлат манфаатларига, бошқа гражданларнинг ҳуқуқларига зиён етказмаслиги керак.

Бошқарув аппаратининг иши ҳам демократиялаштириш асосида қайта қурилмоқда. Бу соҳада бюрократизмга қарши кураш масаласи айниқса ўткир бўлиб турибди. Бюрократизм сийқалашган циркулярлар доирасидан чиқадиган ҳамма янгиликларга жиззакилик билан муносабатда бўлади, жонли ишни нобуд қилади, янгиланиш жараёнига тўсқинлик қилади. Маркс аниқ уқтириб ўтганидек, бюрократизмнинг моҳияти шундан иборатки, у давлат вазифаларини маҳкамачилик вазифаларига, маҳкамачилик вазифаларини эса давлат вазифаларига айлантириб қўяди.

Чиновникларга хос расмий иш методлари, фармойишбозлик, қоғозбозликлар қаердан келиб чиқади? Бу сохта усулларнинг манбалари ижтимоий муносабатларнинг мукаммал эмаслиги ва аввало бошқарувнинг иқтисодий омилларига етарли баҳо бермаслик замиридан келиб чиқади. Тарқоқ идораларнинг кўплиги ва маҳаллийчилик шароитида, бесўнақай бошқарув аппарати замирида «хўжайинларнинг кўплиги ва қоғозбозлик» кучаяверади. Бюрократизмнинг яшовчанлиги социалистик демократия тартиб-қоидаларидан етарли фойдаланилмаслиги билан ҳам изоҳланади.

Ҳозир мамлакатда қилинаётган ишларнинг ҳаммаси бюрократизмга сезиларли зарбадир. Хўжалик механизмини реконструкция қилиш давомида унинг илдизлари қўпорилади. Бошқарув аппаратини қисқартириш ва унинг самарадорлигини кўтариш тадбирлари амалга оширилмоқда. Ҳисоботларни бежаб кўрсатиш, қўшиб ёзиш ва ҳар қандай бузиб кўрсатиш ҳолларига қарши қатъий чоралар кўрилди. Партия давлатни алдашга ҳам, ўз сафларида алдамчиларга ҳам тоқат қилмайди. Мамлакатга, халққа зарҳал муқовалардаги қаппайган маълумотномалар эмас, балки конкрет ишлар керак.

Бюрократизмга қарши курашни, демократияни ривожлантиришни ошкораликсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ошкораликни кенгайтириш — принципиал масала. Ҳар бир нарсани ўз номи билан аташ, одамларга қайси ишлар яхши бўлаётганлигини, қайси ишлар яхши бўлмаётганлигини ва унинг сабабларини ҳаққоний айтиш эҳтиёжи — омма билан партия алоқасини мустаҳкамлашнинг, партия сиёсатига ишончни оширишнинг зарур шартларидир.

Баъзан матбуотда ва оғзаки нутқларда ҳаддан ташқари кўп камчиликлар «юзага чиқиб» қолаётгани йўқмикан? Бу нарса умумий ишимизга зарар етказмасмикан? — деган гаплар айтилмоқда. Бу нарса умумий ишимизга зарар етказмайди. Аксинча шу камчиликлардан қутулишга ёрдам беради. Реал зиддиятларни хаспўслаш, кучайиб бораётган проблемаларни писанд қилмаслик нималарга олиб келгани ҳаммамизнинг эсимизда.

(Давоми учинчи бетда).

ЮКСАК САМАРАЛИ ТЕХНИКАНИ ҚИШЛОҚҚА ТЕЗРОҚ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Кенгашни **М. С. Горбачев** қисқача кириш нутқи билан очди. У айтдики, қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари деҳқончиликда ҳам, чорвачиликда ҳам интенсив технологиянинг шарофатини ва унинг ғоят муҳимлигини ҳис этишган ҳозирги пайтда, улар интенсив технологияларни жорий этишда олға сураётган масалаларни ўртага қўйишга алоҳида талабчанлик билан ёндашадиган бўлиб қолдилар. Бу масалалар проблемаларнинг бутун бир комплексини, лекин аввало, техникани ўз ичига олади. Шу боисдан қишлоқ хўжалик машинасозлигини ривожлантириш соҳасида бизнинг ўн иккинчи беш йилликка белгилаган программани тўла-тўкис амалга оширишимиз ниҳоятда муҳимдир.

— Шуни тўппа-тўғри айтишим керакки, —деб давом қилди М. С. Горбачев, —ҳозир қишлоқ хўжалик машинасозлигининг ривожланиш даражаси қишлоқ хўжалик экинларини самарали парвариш қилиш учун машиналар системасини, бунинг устига юксак техникавий даражадаги, шу жумладан унумли, тежамли, пишиқ-пухта машиналарни етказиб бера олиш қобилияти нуқтаи назаридан энг ўткир иқтисодий халқ хўжалик вазифаларининг бири бўлиб қолмоқда. Биз кўп машиналар, бунда баъзиларини бутун дунёга қараганда ҳам кўпроқ ишлаб чиқараётганлигимиз билан овуниб қолмаслигимиз керак. Ёмон томони шундаки, ана шу машиналарнинг кўпи тезда ишдан чиқиб, бузилиб қолмоқда. Кенгашда металлурглар, химиклар, электротехниклар, қурувчилар қатнашишмоқда, улар қишлоқ хўжалиги учун машинасозлар билан ҳамкорлик қиладилар ва бунда уларга жуда кўп нарса боғлиқдир. Буни ҳамма ҳисобга олиши лозим.

Кенгашда СССР трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министри **А. А. Ежевский** билан СССР чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министри **Л. И. Хитрун**нинг докладлари, шунингдек СССР қора металлургия министри **С. В. Колпаков**нинг, СССР станоксозлик ва асбобсозлик саноати министри **Н. А. Паничев**нинг, СССР химия саноати министри **Ю. А. Беспалов**нинг, СССР Фанлар академияси вице-президенти академик **К. В. Фролов**нинг, СССР Госстандарти раиси **Г. Д. Колмогоров**нинг, СССР Госплани раисининг биринчи ўринбосари **А. А. Реут**нинг ахборотлари тингланди.

Сўзга чиққан кишилар қишлоқ хўжалик машинасозлигининг аҳволи ва уни ривожлантиришга оид қарорлар қандай бажарилаётганлигини анализ қилдилар, бир қанча йўналишларда муайян муваффақиятларга эришилганлигини, янги юқори унумли ва самарали тракторлар ҳамда машиналар яратилганлигини, бир қанча оригинал конструкциялар ишлаб чиқилганлигини, техниканинг сифати ва пухталиги оширилганлигини қайд этиб ўтдилар. Шу билан бирга мазкур қарорларни бажаришдаги талайгина камчиликларга, бир қанча программаларни, айниқса прицеп машиналар яратиш программасини бажаришда йўл қўйилган қолоқликка жиддий эътибор қаратилди.

Турдош коллективлар қарорларни бажаришда орқада қолаётганлигига эътибор жалб қилинди. Металлургия саноати, химия ва бошқа баъзи саноатнинг бир қанча корхоналарида ишлар қониқарсиз олиб борилмоқда.

Техниканинг сифати ва пишиқ-пухталиги тўғрисидаги масала айниқса ўткир қилиб қўйилди. Докладчилар А. А. Ежевский ва Л. И. Хитрун тармоқларда ана шу муҳим вазифани ҳал этиш борасида кўрилаётган чора-тадбирларни маълум қилдилар

М. С. Горбачев муҳокамага якун ясаб бундай деди: ҳаётнинг ўзи, мамлакатимиздаги иқтисодий ва социал вазият партия Марказий Комитетини миллий даромадни ўстиришнинг янги суръатларига ва шу асосда иқтисодий, социал ҳамда мудофаа вазифаларининг бутун комплексини муваффақиятли ҳал этишга эришиш мақсадида экономикани ривожлантиришга янгича ёндашувларни излаб топиш керак, деган фикрга олиб келди. Биз айни мана шу анализ асосида жадаллаштириш, фан-техника тараққиёти ва инсон омилини активлаштириш орқали жадаллаштириш зарурлиги тўғрисидаги хулосага келдик.

Апрель Пленумида, КПСС XXVII съездида айтиб ўтилган гапларни такрорламоқчи эмасман. Эндиликда биз тўғри йўлни танлаб, тўғри йўлдан бораётганлигимизга яна ҳам кўпроқ ишончимиз комил эканлигини таъкидламоқчиман, холос. Бизнинг бу йўлдан четга чиқишимиз мумкин эмас. Бу йўлдан четга чиқиш бизнинг экономикамизда пайдо бўлган ҳамда социал сиёсатда ҳам, жуда муҳим бўлган бошқа масалаларда ҳам катта нобудгарчиликларга олиб бораётган салбий жараёнларнинг мавжудлигича қолишига рози бўлишни англатган бўлур эди. Умуман, биз танлаб олган бу йўл, шу сиёсат, жадаллаштиришга қаратилган бу йўл тўғридир.

Биз Ватан машинасозлигини устун даражада ривожлантириш, уни қатъиян қайта қуриш, анча юқори, замонавий янги техникавий даражага ўтказиш керак деган хулосага келдик. Энг муҳими эса бизнинг бутун машинасозлигимиз шундай маҳсулот ишлаб чиқаришини таъминлаши зарурки, халқ хўжалигида уни қўллаш бутун халқ хўжалигини ўзгартириш, унинг техникавий даражасини ошириш имконини берадиган бўлсин.

Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги тўғрисида гапириладиган бўлса, у битта афзалликка эга. Биз илгариёқ, апрель Пленумига қадар, КПСС XXVII съездига қадар ҳам машинасозликни, халқ хўжалигининг мана шу ғоят муҳим тармоғини тубдан модернизациялашга қаратилган катта программани қабул қилган эдик. Бунда ана шу программани амалга ошириш орқали қишлоқ хўжалигимизнинг қиёфасини тубдан ўзгартириш, мўл ҳосил етиштиришга ҳам, чорвачиликда юксак маҳсулдорликка ҳам, меҳнат унумдорлигини кескин оширишга ҳам эришиш мақсад қилиб қўйилганди.

Бутун мамлакат Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги ҳамда Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлиги ва улар билан бирга ҳамкорлик қилаётганлар, ниҳоят қачон чинакамига ишлайдиган бўладилар, деб мана шу масалани контрол қилиб турибди. Умумдавлат вазифасига худди мана шундай ёндашиш ҳам керак. Озиқ-овқат программаси — умумхалқ иши — зотан биз уни бутун халқ билан ҳал этишимиз керак. Аслини олганда гап мана шулар ҳақда бормоқда.

Буни ёдда тутиш керак, ўртоқлар, чунки гоҳ металлни ундириб олиш, гоҳ қандайдир композицион материалларни қўлга киритиш, гоҳ янги электр-техника приборлари ва асбоб-ускуналарини ундириб олиш лозим бўлган кундалик югур-югур ишларида умуман гап нимада эканлиги, буларнинг ҳаммаси нима учун қилинаётганлиги ёддан кўтарилади. Бу ишлар нима учун қилинаётганлигини унутиб қўйганингдан кейин эса амалий масалаларни ҳам ҳар хил ҳал этиш мумкин. Бу нима учун қилинаётганлигини, (албатта халқ учун қилиняпти) ёдингда тутсанг, ҳамма ишни рисоладагидек бажарасан.

Бугун биз қишлоқ хўжалик машинасозлигининг биронта ҳам йўналишида қолоқликка йўл қўйиб бўлмайди, деб айтишимиз керак.

Бу ерда конструкторларнинг катта бир группаси ҳозир бўлган. Пишиқ-пухталиги жиҳатидан ва айниқса, биз «сифат» деган битта сўз билан атаётган нарсада жиддий қолоқликлар мавжуд. Сизлар аграр сектор олдида, қишлоқ хўжалиги олдида катта қарздор эканлигингизни, сизлар унга сифатсиз техника етказиб бераётганлигингизни бутун жамият билади. Бундай техника қишлоқ меҳнаткашларига панд бермоқда ва бизнинг вазифаларимизни ҳал этиш имкониятини яратмаяпти.

Шу сабабли сизлар буни назарда тутишингиз ва ҳеч қандай объектив сабабларни рўкач қилмай ҳал этишингиз керак. Мен пировард маҳсулотни ишлаб чиқараётган асосий министрликларга ҳам, уларга металл, электр-техника, химиявий хом ашё ва ҳоказолар етказиб бераётганларга ҳам (бракда айбдор бўлганларнинг ҳаммасини санаб ўтмайман) мурожаат қилмоқдаман. Келинг, гапни бир ерга қўяйлик: дарҳол, мана шу кенгашдан кейиноқ шундай йўналишда ҳаракат қилингки, барча етилган масалалар ҳал этилсин. Кўрсатмаларни ҳам кутиб ўтирмангиз. Ўртоқларча тушуниш асосида ишлангиз. Сизлар давлат аҳамиятига молик ғоят катта вазифани ҳал этяпсизлар. Жамиятнинг энг муҳим манфаатлари мана шунда мужассамлашмоқда. Яна қандай кўрсатмалар бўлиши мумкин? Министр ёки ҳар қандай оддий ходимни, олимни, конструкторни бундан бошқа яна нима кучлироқ рағбатлантириши мумкин? Сизлар ишни виждонан англаб етишингиз, гап нимада бораётганлигини, сизларнинг ҳаммангиз қандай программани амалга ошириш устида ишлаётганлигингизни тушунишингиз лозим.

Шу боисдан биз КПСС Марказий Комитети номидан ишонч билдириб айтамизки, сизлар мазкур кенгашдан бирдан-бир тўғри хулоса чиқарасизлар: программаларимизни амалда самаралироқ рўёбга чиқариш учун ишимизни қайта қуришимиз керак.

Ҳозирнинг ўзидаёқ барча корхоналарда технология ва меҳнат интизомига қатъий риоя этилган тақдирда анча сифатли маҳсулот бериш мумкин. Бинобарин, ҳал қилувчи сўз қишлоқ хўжалик машинасозларида қолди. Ҳозирча эса ҳамма жойда технология интизомини қўпол равишда бузишга, ҳажмларга риоя этмасликка, йиғиш, пайвандлаш ва ҳоказоларнинг сифатсизлигига дуч келинмоқда. Колхозлар ва совхозлардан одамлар хатларида мана шуларнинг ҳаммаси тўғрисида ёзмоқдалар. Бундан буён бунга йўл қўйиб бўлмайди.

Менда шундай таассурот ҳосил бўлмоқда: ишни юриштириб турадиган омиллар мавжуд, улар вужудга келтирилмоқда. Ишни қишлоқ хўжалик машинасозлигини модернизациялаш программасидаги талаблардан чекинмаслик сари қатъий олиб бориш учун барча асослар бор. Биз ана шу муҳим қарорларда баён этилган марраларга чиқиб оламиз ва қишлоқ хўжалиги беш йиллик охирига бориб, айниқса ўн учинчи беш йиллик бошларидан биз кўзда тутаётган нарсаларни олади.

Принцип жиҳатдан олганда, ҳозирнинг ўзидаёқ, зўр бериш керак, ҳали вақт ғанимат. Олдинда ҳали тўрт йилдан кўпроқ вақт бор. Ҳамма ишни қилиш мумкин, ўртоқлар. Шу боисдан ҳеч қандай хотиржамлик кайфиятларига, ҳеч қандай бўшашувчанлик умидларига, либералларча ёндашувга йўл йўқ. Аксинча, талабларни кучайтириш керак, чунки баъзи соҳаларда ҳозирдаёқ қолоқлик намоён бўлиб қолди.

Машиналарни ишлаб чиқиш босқичида ҳам, машинасозликда янги ишлаб чиқариш базасини яратиш борасида, илм-фан билан интеграциялаш борасида ҳам, тармоқларни кооперациялаш борасида ҳам пухта замин мавжуд, ўртоқлар. Аммо танг жойлар ҳам мавжуд, бу ерда ана шундай танг жойлар айтиб ўтилди.

Министрликлар, хом ашё, комплектловчи буюмларни ишлаб чиқарувчилар ва етказиб берувчилар давлат йўли билан қабул қилишга тайёр бўлиш учун жуда жиддий ҳозирлик кўришлари керак. Ўртоқлар, агарда сизлар шу ишнинг аҳамиятига етарли баҳо бермасангиз, бу ҳол жуда мушкул вазиятни келтириб чиқариши мумкин. Чунки биз масалани жуда жиддий қилиб қўямиз: сифатсиз маҳсулот қабул қилинмайди. Худди шундай бўлиши керак, бошқача бўлиши мумкин эмас.

Шу боисдан ҳозир технологияни ва бутун ишлаб чиқариш жараёнини такомиллаштириш ишларини давом эттирибгина қолмай, айни пайтда меҳнат коллективларида кенг тушунтириш ишини ҳам ташкил этиш керак. Гап нима ҳақида бораётганлиги одамларга тушунарли бўлиши учун коллективларимизни шу ишга тайёрлаш лозим. Биз сифатсиз маҳсулот учун ҳақ тўлай олмаймиз, маошни шунчаки бериб қўя олмаймиз.

М. С. Горбачевнинг нутқида конструкторлик ва лойиҳа ечимларини рўёбга чиқаришга, шунингдек масъулият ва интизомни кучайтиришга, қабул қилинган қарорларнинг бажарилишига эътибор қаратилди. Юқори унумли янги техникадан фойдаланиш учун кадрлар тайёрлаш, шунингдек янги машиналар, айниқса «Дон» комбайнини сақлаш ва ремонт қилиш борасида зарур техникавий базани яратиш соҳасидаги ишларни авж олдириб юбориш керак. Шу муносабат билан қишлоқ хўжалигини механизациялаш программасини ривожлантиришни жадаллаштириш ҳамда мазкур қарорни амалга оширишни таъминловчи бошқа қўшимча тадбирлар юзасидан қўшимча қарор тайёрлаш топширилди. Маҳаллий органлар машинасозлик корхоналарининг фаолиятига, уларнинг 2—3 сменали ишлашга ўтишига бутун чоралар билан кўмаклашиши зарурлиги қайд этиб ўтилди.

Энг муҳими, деди пировардида М. С. Горбачев, навбатдаги кенгашни кутиб турмангиз. Ҳаракат қилингиз. Сизларга муваффақиятлар тилайман.

Кенгашда СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Ю. П. Баталин, Л. А. Воронин, Ю. Д. Маслюков, И. С. Силаев, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг ходимлари ҳам иштирок этдилар.

(ТАСС).

ОКТЯБРЬ ЙЎЛИДАН, РЕВОЛЮЦИОН ИЖОДКОРЛИК РУҲИДА

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Бизга юз-хотир қилмайдиган, ёпиқ зоналарни тан олмайдиган бунёдкор танқид керак. Яширин эмас, балки ҳалол, очиқ танқид керак. Бир ёқлама эмас, балки лаванг раҳбар ёки ношуд ишчи, колхозчи, мутахассис бўлсин, — танқидга сазовор бўлган ҳаммага қарши қаратилган танқид керак.

Ўртоқлар! Ижтимоий онгда тегишли ўзгаришлар қилмай туриб, жамиятда революцион ўзгаришларни амалга ошириб бўлмайди. Бу соҳада идеология ишининг роли жуда катта. Бу ишда ҳам обдан қайта қуриш рўй бермоқда. Бу қайта қуришнинг асосий моҳияти ҳаётга қатъият билан бурилишдан иборат.

Маркс, Энгельс, Лениннинг улуғ таълимоти мамлакатда содир бўлаётган ўзгартишларнинг ғоявий асоси бўлиб хизмат қилади. Назариянинг кучи ва қудрати — унинг ўзини-ўзи янгилаш қобилиятидадир, тараққиётнинг янги тарихий даврини пайқаб ола билиш ва замонанинг энг ўткир проблемаларига жавоб бера билиш маҳоратидадир. КПСС XXVII съезди марксизм-ленинизмнинг мана шу илмий башорат бера билиш қобилиятини, унинг революцион танқидийлигини, бунёдкорлик руҳини тўла-тўкис намойиш қилди. У ҳозирги дунёнинг қонуниятлари, социализмни такомиллаштириш йўллари тўғрисидаги тасаввурларимизни анча олға силжитди, яқин келажакка ва анча олис истиқболга мўлжалланган ва илмий жиҳатдан текшириб кўрилган ҳаракат программасини ишлаб чиқди.

Аммо биз деярли барча масалаларнинг жавобига эгамиз, деб тахмин қилиш гўллик бўлур эди. Турмушда тайёр ечимларга қараганда муаммолар кўпроқ. «Назария перспектив социал ва сиёсий йўналиш учунгина зарур бўлиб қолмай, у бизнинг олға томон қўйиладиган деярли ҳар бир қадамимиз учун ҳам зарурдир, — деб таъкидлади М. С. Горбачев ижтимоий фанлар кафедралари мудирларининг Бутуниттифоқ кенгашида. — Биронта ҳам катта амалий масала назарий жиҳатдан идрок этилмай ва асосланмай туриб ҳал этилиши мумкин эмас». Биз янги йўлларни оча туриб, совет олимларининг интенсив ишлашига умид боғлаймиз. Фундаментал ва амалий-илмий тадқиқотлар—қайта қуришнинг қудратли омили, ишлаб чиқаришни, бутун ижтимоий практикани революционлаштиришнинг қудратли воситасидир.

Маълумки, ғоялар омма онгига етиб борган тақдирдагина ўзгартирувчи куч бўлиб қолади. Ҳозирги кун реалликларига мос келувчи ижтимоий онгни шакллантириш — мураккаб проблема.

Хўш, гап нима ҳақда бормоқда? Аввало кадрларнинг психологияси ва тафаккурини съезд ишлаб чиққан янги йўналишлар руҳида қайта қуриш, эскириб қолган қолиплардан ҳалос бўлиш тўғрисида бормоқда. Айни вақтда ҳар бир совет кишиси КПСС олға сурган новаторлик қоидаларининг моҳиятини амалда уқиб олишига эришиш зарур. Ўз-ўзидан равшанки, назария билан практиканинг бирлигини таъминлаш, янги шиорлар ўзлаштириб олинганга ўхшасада, аммо ишлар эскичасига давом этаверадиган аҳволга йўл қўймаслик ҳам ниҳоятда муҳимдир. Хуллас, онгни эркин, фаол, янги ғояларни тез сингдириб оладиган қилиш ва шу асосда халқнинг маънавий активлигини яна ҳам кўпроқ ошириш керак.

Улуғ Октябрнинг доимий аҳамияти шундаки, тарихда биринчи марта мамлакатимиз халқларининг тенглиги ва қардошлигига амалда эришилди. Биз — интернационалистлармиз. Бироқ интернационализм, Ленин сўзлари билан айтганда «интернационалистик сафсатабозлик боғларида баҳузур сайр» қилиб юришга ўхшаган нарса эмас.

Сафсатабозликдан иборат интернационализм эмас, балки чинакам интернационализм — конкрет ва салмоқли ишлар интернационализмидир. Унинг кўринишлари кўп қирралн. Ягона халқ хўжалиги комплексини ривожлантиришда республикаларнинг ролини ошириш ҳам, Иттифоқимизнинг давлат ва ижтимоий ҳаётида барча миллатлар меҳнаткашларининг актив иштироки ҳам, республикаларнинг кадрларни бир-бирларига юбориб туриши, илмий ва маданий бойликлар билан ўзаро бойиш ҳам шулар жумласидандир. Хуллас, миллий муносабатларни такомиллаштириш борасидаги ишнинг натижадорлиги у асосий нарсага — кўп миллатли Ватанимизнинг тобора равнақ топишига, алоҳида миллий ифтихорни шакллантиришга қандай кўмаклашаётгани билан белгиланади. Маяковский ана шу миллий ифтихор моҳиятини: «Кўринг, ҳавас қилинг, гражданиман, Совет Иттифоқининг», — деб жуда ажойиб тарзда изҳор этган эди.

«Совет ватанпарвари» тушунчасида ривожланишимизнинг барча босқичлари учун умумий бўлган фазилатлар бор. Бироқ ҳар бир тарихий босқичда унинг у ёки бу томони биринчи ўринга чиқади, ҳозир ҳар бир совет кишисида мамлакатда содир бўлаётган ўзгартишларнинг бориши ва оқибати учун, «СССРда тайёрланган» маркасининг шарафи учун шахсий масъулият туйғусини шакллантириш ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг ғоят муҳим вазифасидир.

Биз чет эл намуналаридан устун турадиган маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлаш, қисқа муддат ичида жаҳон технология ютуқларидан ўзиб кетиш зарурлигини таъкидлаганимизда, бунда ҳеч қандай маниловчилик йўқ. Асосланган ҳисоб-китоблар ва ўз имкониятларимизга қатъий ишонч бор, холос. Аммо ана шу имкониятларимизни рўёбга чиқариш учун новаторларона ғояларга, ижодий кишиларга кенг имконият очиш керак. Халқнинг ғоят катта маънавий кучларидан, унинг энг яхши ақл-заковатларидан жуда тўлиқ фойдаланиш ҳозир ниҳоятда муҳим аҳамиятга молик вазифа тусини олди.

Айни вақтда шундай жараён содир бўлмоқдаки, уни бир сўз билан — покланиш, деб айтиш мумкин. Социалистик жамиятимиз унга ёт бўлган ҳамма иллатлардан тозаланмоқда. Бу гап айниқса маънавий соҳага таааллуқлидир. Бир вақтлар бу соҳа энг булғанган соҳаларнинг бири бўлиб қолган, салбий ҳолатларнинг ўсишида, майда буржуа психологиясининг жонланишида шу нарса намоён бўлган эди.

Маънавий-психологик муҳитдаги ўзгаришлар сезилиб турибди. Кайфият, ҳаёт мароми ўзгармоқда, бўшашувчанлик ва лоқайдлик ўтмишда қолмоқда. Одамлар бардамлашиб, ўзига ва бошқаларга нисбатан талабчанроқ бўлиб қолдилар.

Бажарилаётган ишларнинг самарадорлиги ҳақида ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш мисолида ҳукм чиқариш мумкин. Тегишли қарорлар қабул қилингандан кейин орадан бир ярим йил вақт ўтди. Натижалар қандай бўлди? Вино-арақ маҳсулотларини истеъмол қилиш учдан бир баравардан зиёд камайди. Прогуллар ҳам тахминан худди шунча озайди, жиноятчилик тўртдан бир баравар, йўл ҳодисалари сони бешдан бир баравар камайди.

Шуниси диққатга сазоворки, кўрилган чоралар натижасида олинган иқтисодий самара бюджет спиртли ичимликлар сотишни камайтириш сабабли маҳрум бўлган пул миқдорига ҳозирдаёқ яқинлашиб қолди. Аммо наф фақат сўмлар билангина ўлчанадими? Қанчадан-қанча одамларнинг ҳаёти қутқарилиб, қанчадан-қанча оилалар сақлаб қолинди! Халқнинг соғлиғидан ҳам муҳимроқ нарса бўлиши мумкинми?! Биз совет кишиларининг мутлақ кўпчилиги мададига таяниб, ичкиликбозлик, алкоголизм, гиёҳвандликни таг-томири билан муттасил тугатиб, ҳушёр турмуш тарзини қарор топтираверамиз. Бу бизнинг қатъий йўлимиз бўлиб, бизни ҳеч ким бу йўлдан четга чиқара олмайди.

Меҳнатсиз даромадларга қарши кураш ҳам худди шундай қатъият ва муросасизлик билан авж олдирилмоқда. Партия Марказий Комитети бу ишдаги ҳаддан ошириб юборишларга чек қўйиб, ҳар қандай кўринишлардаги социал паразитликка қарши ғоят зўр ғайрат билан ҳаракат қилишни талаб этади. Ленин бу масалани қанчалик ўткир кўтариб чиққанлигини бир эсга олайлик. У порахўрлар, чайқовчилар, қаллоблар ва шунга ўхшаш ярамаслар тўғрисида Совет ҳокимиятининг душманлари деб гапирган, уларга нисбатан ҳар қандай бўшанглик, ҳар қандай кўнгилчанлик «социализм олдида қилинган ғоят катта жиноятдир», деб таъкидлаган эди.

Партия ҳозир ҳам мана шундай позицияларга асосланмоқда. Жамиятимизга, социализм ишига иқтисодий ва маънавий зиён етказаётган, қонунларни бузаётган кимсаларга қарши курашда куч-ғайратларни ошириш — совет халқининг наказидир. Бу наказ бажарилади!

Жамиятнинг маънавий соғлигини мустаҳкамлашда, қайта қуриш учун умумхалқ ҳаракатида кўп миллатли маданиятимизнинг роли ғоят катта. Бу соҳада қисқа вақт ичида кўп ишлар қилинди. Маданиятнинг моддий базаси мустаҳкамланмоқда. Театр ва музика-концерт ишида, кинопрокат ва тасвирий санъат соҳасида муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Совет маданият фонди, Бутуниттифоқ музика жамияти, театр жамиятлари Союзи ташкил этилмоқда. Тарих ва маданият ёдгорликларини қайта тиклаш тўғрисида бир қанча қарорлар қабул қилинди. Буларнинг ҳаммаси КПСС билан Совет давлати кўп асрлик маданиятимиз бойликларини сақлаб қолиш ва кўпайтиришга, умуман гуманитар соҳага нисбатан эътибори ошганлигининг далилидир.

Партия адабиёт ва санъат арбобларининг актив мададини ҳис этмоқда, ижодий фаолият учун энг қулай шарт-шароитларни яратишга интилмоқда. Ҳозир воқеликни бадиий ифодалашнинг ҳаққонийлиги тўғрисидаги масала мунозаралар марказида турибди. Совет кишилари ҳақиқат, бир томонлама эмас, балки тўлиқ ҳақиқат тарафдоридирлар. Эскилик билан янгилик ўртасидаги курашдан, бунёдкорлик пафосидан иборат ниҳоятда ранг-баранг ҳаёт ҳақиқати тарафдоридирлар. Табиийки, бу нарса маданият арбобларидан, ижодкор ёшларимиздан аниқ-пухта сиёсий, дунёқараш йўналишини, ўзига ва ўз ишига нисбатан масъулиятли муносабатда бўлишни, чинакам халқчиллик ва партиявийликни талаб этади. Бу нарса жаҳонда содир бўлаётган ижтимоий жараёнлар муносабати билан ҳам муҳимдир. А. М. Горькийнинг: «Сиз ким билансиз, маданият арбоблари?» — деган саволи совет маданияти арбобларининг чет эллардаги ўз ҳамкасбларига мурожаатидек тобора баралла янграмоқда.

Совет адабиёти ва санъати арбоблари партиянинг новаторларона фаолиятини, халқнинг фидокорона ишини тасвирловчи ёрқин асарлар яратишларига партиянинг ишончи комил. Шундай асарлар яратадиларки, унда социализм ва тинчлик позицияларини мустаҳкамлаш учун, ўз умрини яшаб бўлган барча сарқитларга қарши актив курашчиларнинг овози зўр куч билан янграйди. Бизнинг адабиётимиз ва санъатимиз тарихнинг кескин бурилишларида ўз кучини ҳамиша мамлакат, бутун инсоният ҳаётидаги бош вазифага қаратиб, янги-янги талантларни етиштириб чиқараверди. Бу қонуният эндиликда ҳам намоён бўлишига шубҳаланмаса ҳам бўлади.

Ўртоқлар! КПСС жамиятдаги қайта қуришга бошчилик қилиб, ишни ўзидан, ўз ишининг услуб ва методларини қайта қуришдан бошлади. Бошланғич партия ташкилотларида яқиндагина тамом бўлган съезддан кейинги биринчи ҳисобот-сайлов кампаниясининг якунлари коммунистлар ўзларига нисбатан ва ўзларининг сайлаб қўйилган раҳбарларига нисбатан талабчанроқ бўлиб қолишганини кўрсатмоқда. Партия қуйи бўғинларининг меҳнат коллективлари турмушининг барча томонларига таъсири кучаймоқда. Партия комитетлари ва ташкилотлари чинакам сиёсий раҳбарлик органлари сифатида тобора дадил иш кўрмоқдалар.

Москва партия ташкилоти ҳозир айни мана шундай ҳаракат қилмоқда. Шаҳар коммунистлари хотиржамлик ва сохта дабдабабозликка қарши принципиал кураш бошладилар. Ишларнинг аҳволини реалистик тарзда анализ қилиш, социал проблемаларни ҳал этишга асосий эътиборни қаратиш нормага айланиб қолмоқда. Саноат ишлаб чиқаришини ўстириш суръатлари сезиларли равишда юксалди. Гарчи, ҳали талайгина мураккаб масалалар мавжуд бўлса-да, пойтахтнинг меҳнат мароми кучайиб боришига, москваликлар ўн иккинчи беш йиллик вазифаларини ҳал этишга муносиб ҳисса қўшишларига КПСС Марказий Комитетининг ишончи комил.

Партия раҳбарлиги системасида кадрлар тўғрисидаги масала асосий масала бўлган эди ва шундай бўлиб қолмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ шуни айтиш мумкинки, 1985 йил апрелидан кейин кадрларни жой-жойига қўйишни яхшилаш юзасидан кўрилган чоралар ўзини оқламоқда. Янги ходимларнинг ғоят катта кўпчилиги бутун кучини сарфлаб меҳнат қилмоқда. Жадаллаштириш йўлини амалга оширишга ҳеч бир тараддудланмай киришган кўпгина тажрибали раҳбарлар ҳам муваффақиятли ишлашни давом эттирмоқдалар. Ҳозир янги ходимларнинг ҳам, тажрибали раҳбарларнинг ҳам ўқувини янги асосда ташкил этиш жуда муҳимдир. Муайян маънода раҳбар кадрларни қайтадан ўқитиш, уларни замон талабларига мос келадиган иш кўникмалари, методлари билан қуроллантириш зарур. Бу — партия, давлат вазифасидир. Бу вазифани бажариш учун чинакамига киришиш лозим.

Партия кадрларнинг айнишига олиб борган нарсаларнинг ҳаммасига қатъиян барҳам бермоқда. Партия шу хилдаги ҳолатлар йўлига ишончли тўсиқ қўйишга интилмоқда. Лавозимидан қатъий назар барча коммунистларнинг КПСС Уставига ғоят қатъий риоя этишлари бунинг гарантиясидир. Кадрларни фақат сиёсий, ишчанлик ва ахлоқий фазилатларига қараб танлаш, танишбилишчиликка, илгари баъзи раҳбар шахслар теварагида вужудга келтирилган ҳаддан ошиш ва «нуқсонсизлик» муҳитига шафқатсиз чек қўйиш бунинг гаровидир.

Кадр ишида ҳали кўп нарсани яхшилаш, баъзи нарсаларни эса ўзгартириш керак бўлади. Кадрлар сиёсати масалалари КПСС Марказий Комитети навбатдаги Пленумининг муҳокамасига махсус қўйилиши мутлақо қонуниятлидир.

Партия халқ хўжалиги эҳтиёж сезаётган кадрларнинг ҳаммасини диққат марказида тутмоқда. Энг янги технологияни ишлаб чиқиш ва ўзлаштириш учун ишчи ҳамда мутахассислар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш биринчи даражали аҳамиятга молик ишдир. Бунда фан-техника тараққиётини кадрлар билан таъминлаш ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан реконструкциялашдан илдам бориши керак. Бу вазифани ҳал этиш олий ва ўрта махсус таълимни қайта қуриш билан боғланган. Мамлакатимизда мактаб ислоҳотидан кейин ана шундай қайта қуриш бошланди. КПСС Марказий Комитети совет ўрта ва олий мактабини қайта қуришни жадаллаштиришнинг ҳал қилувчи омилларидан бири, деб ҳисоблайди. Фан-техника революцияси, ҳаётнинг турли соҳаларидаги туб силжишлар барча-барча кадрлардан улар ўз билимларини муттасил тўлдириб, янгилаб боришларини талаб этмоқда. Таълимнинг узлуксизлиги — давр нишоналаридан бири, Октябрь бошлаб берган маданий инқилоб ишининг давомидир.

Халқ билан чамбарчас алоқа, унинг манфаатларига астойдил хизмат қилиш — КПСС бутун фаолиятининг асосий принципи, мазмунидир. Раҳбарларнинг меҳнаткашлар билан мунтазам учрашувлари, мамлакат ҳаётига оид энг муҳим масалаларнинг умумхалқ муҳокамаси мажбурий практика бўлиб қолмоқда. Партия ва давлат органлари ўз қарорларида жамоатчилик фикрини тобора тўлиқроқ ҳисобга олмоқдалар. Афкор омма кучига эса қудратли дарёлар оқимини ҳам бўйсундириш мумкинлиги маълум.

Биз одамларга эътибор тўғрисида гапирганимизда, партия ташкилотчилик ва идеология фаолияти марказига конкрет инсон қўйилаётганлигини ҳам назарда тутамиз. Партия бировлар ҳақиқат тўғрисида «жар солиб» гапирадиган, бошқалар эса фақат «қулоқ солиб турадиган», бир-бирига ҳурматсизлик билан қараладиган мулоқат узил-кесил ўтмишда қолиб кетишига интилмоқда. Одамлар оммасини фақат «қамраб олишга» қаратилган йўл кўпинча шунга олиб келадики, рақамлар жонли инсонни тўсиб қўяди, ҳамма нарса қандайдир ўртамиёна тус олиб, эгасиз бўлиб қолади. Бунда ҳам ялпи ёндашувга барҳам бериш керак. Омма билан иш олиб бориш чоғида конкрет одамларнинг ҳусусиятларини ҳисобга олиш зарур. Ёрдамимизга ҳаммадан кўпроқ муҳтож бўлган кишиларга эса кўпроқ эътибор бериш керак, албатта.

Марказий Комитет худди шу йўналишда, одамларга, совет кишиси ҳаётидаги барча нарсаларга чинакам эътибор бериб, партия ишини қайта қуришни ривожлантира боришни талаб қилмоқда. Биз ҳам объектив, ҳам субъектив қийинчиликларни яшираётганимиз йўқ. Кураш олиб борилмоқда. Янгиланиш кучлари билан қайта қуришни барбод этишни, бизни иқтисодий турғунлик ва ижтимоий лоқайдлик ботқоғига тушириб юборишни истаётган кучлар ўртасида кураш бормоқда. Умрини яшаб бўлган эскиликка ҳеч қандай ён берилиши мумкин эмас, чунки гап социализмнинг келажаги тўғрисида, мамлакат тақдири ҳақида бормоқда.

КПСС ғалабага, белгиланган мақсадларга эришилишига шубҳа қилмайди. Ўзгаришларни жон-дили билан маъқуллаётган совет кишиларининг мадади бунинг гаровидир. Жамиятимизнинг бузилмас социал ва интернационал бирлиги, ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар ва халқ зиёлиларининг мустаҳкамланиб бораётган иттифоқи бунинг гаровидир. 1917 йилнинг октябридан бошланган бу иттифоқ, бу бирлик революцион ўзгартирувчилик иши муваффақиятининг энг ишончли гарови бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Социализм ғанимларининг мамлакатимизга иқтисодий жиҳатдан путур етказиш, ғоявий ва сиёсий жиҳатдан заифлаштириш, партия билан халқ ўртасига, раҳбарлар билан жамият ўртасига нифоқ солиш йўлидаги режалари ҳеч қачон рўёбга чиқмайди.

КПСС XXVII съезди ғоялари руҳлантираётган совет халқининг ҳаракати — енгилмас ҳаракатдир! Қўшиғимизнинг тантанали сўзларида ана шу ишнинг муваффақиятига комил ишонч янграйди — ўз қалбимиз қўрини, ўз мамлакатимиз байроғини олам ва асрлар оша олиб ўтамиз!

2. Янгича сиёсий тафаккурни қарор топтириш учун, халқаро сиёсатда актив ҳаракатлар учун

Ўртоқлар!

Биз Улуғ Октябрь социалистик революцияси туфайли бунёдга келган мамлакатда яшаб турибмиз, аммо биз ана шу революциянинг қудратли таъсири остида амалда ўзгариб кетган дунёда — унинг йиллар ўтиши билан асло сусаймаётган ғоят хилма-хил таъсири остида муттасил ўзгариб бораётган дунёда ҳам яшамоқдамиз. Ер куррасининг сиёсий харитаси шу қадар кескин қайта тузилган, Ер юзи қиёфасининг ўзи шу қадар тубдан ўзгариб кетган бундай, умуман олганда жуда қисқа муддат инсоният тарихида ҳали ҳеч қачон бўлган эмас.

Давлатимизнинг ташкил этилиши жаҳон социализм системасини қарор топтириш йўлидаги биринчи қадам бўлган эди. Советлар мамлакати халқлар фашизм ва милитаризмнинг мудҳиш кучлари билан жангларда қозонган ғалабага ҳал қилувчи ҳисса қўшди. Мустамлакачи империялар барбод бўлди, уларнинг вайроналарида вужудга келган ўнлаб мамлакатларнинг халқлари эса адолатли жамият барпо этишдан иборат ўз йўлини танлаб олиш ҳуқуқи ва имкониятини қўлга киритдилар. Ишчилар синфи билан, жамиятнинг демократик ва ватанпарвар табақалари билан боғланган сиёсий партиялар ва оқимлар қудратли кучга айланди. Миллионлаб оддий кишилар ўзларини сиёсатга урди, деса бўлади. Урушга ва қуролланиш пойгасига қарши, хавфсизлик ва кенг халқаро ҳамкорлик учун курашда халқларнинг роли ортиб бормоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси ҳозирги дунёнинг қиёфасини белгилаб бермоқда.

Бироқ, бизнинг Октябримиз халқаро муносабатлар моҳиятининг ўзига ўтказган таъсирини тилга олмай ўтадиган бўлсак, ҳозирги дунёнинг манзараси тўлиқ бўлмас эди. Бизнинг Октябрь инсоният учун энг мураккаб ва мушкул бўлган проблема: уруш ёки тинчлик проблемасини ҳал этишга принципиал ўзгача ёндашувни таклиф қилди. Совет Россияси давлатларнинг халқаро майдондаги хатти-ҳаракатини тубдан ўзгартириб уни адолатли, демократик асосларда халқлар ўртасида тинчликни сақлаб қолиш ва давом эттириш муддаосига бўйсундиришга даъват этди. У ўзи бунёдга келган дастлабки кунларданоқ ташқи сиёсатни айни мана шундай асосларга қурмоқда.

Партия халқаро стратегиясидаги давомийлик, — деди М. С. Горбачев Марказий Комитетнинг XXVII съездга Сиёсий докладида, — босиб ўтилган йўлни шунчаки такрорлаш деган маънони асло билдирмайди. Ҳарбий техниканинг ривожланиши дунёни икки йўлдан бирини танлашга олиб келди: ё омон қолиб инсонларча яшашни ўрганиш, ёки ҳалок бўлиш керак. Бу нарса вужудга келган вазиятни мардлик билан чуқур қайта баҳолашни, ядро давригача бўлган тасаввурлар ва қарашларга барҳам берадиган янгича сиёсий тафаккурни талаб этади.

Бизнинг ленинчи партиямиз замон даъватини мардларча қабул қилди. Апрель Пленумининг ғоят катта аҳамияти шундаки, у айни мана шундай янгича сиёсий тафаккур шаклланишини бошлаб берди. Бундай тафаккур КПСС XXVII съездида ўзининг яхлит ифодасини топди. Съезд шундай хулосага келдики, инсон зоти мавжудлигининг ўзи ажал хавфи остида қолган ҳозирги шароитда капитализм билан социализм ўртасидаги ўзаро кураш фақат ва нуқул тинч мусобақа ва тинч рақобат шаклларидагина ўтиши мумкин.

Съезд мана шу принципиал муҳим хулосага таяниб, партиянинг ҳозирги дунё реалликларига татбиқан халқаро стратегияни ишлаб чиқди. Жуда оз вақт ўтган бўлишига қарамай, партия тўғри йўлни танлаб олганлиги, тўғри ҳаракат қилаётганлиги ҳозирнинг ўзидаёқ равшан бўлиб қолди, ўртоқлар.

Ташқи сиёсат проблемаларига янгича ёндашув, аввало хавфсизликни таъминлаш эндиликда биринчи навбатда ҳарбий эмас, балки сиёсий вазифа бўлиб қолганлиги билан белгиланади: агар бошқа давлатлар ўзларини хавф остида ҳис этсалар ўзинг учун хавфсизликни гарантиялаб бўлмайди. Бундан бошқа йўл йўқ. Партиямиз халқаро майдондаги ўзининг бутун ишида мана шунга асосланмоқда.

Хўш, биз съезддан кейин кўп нарсага эришдикми? Бунга жавоб бериш унча оддий эмас.

Ядро уруши хавфи реал бўлиб қолмоқда, қуролланиш пойгаси давом этмоқда. Аммо бунда ҳамма нарса кескин ва бирданига ўзгариб кетишига умид боғлаш гўллик бўлур эди. Совет Иттифоқи, социализм мамлакатлари актив ўтказиб келаётган тинчлик йўлига бошқача йўл — ҳарбий-стратегик мувозанатни барбод этишга, урушга ҳозирлик кўришга қаратилган йўл зўр бериб, баъзида агрессив равишда қарама-қарши турибди. Бу йўл империализмнинг, реакциянинг йўлидир. Бу йўл давлатлар ўртасидаги мулоқотни истамаётган ва ундан чўчиётган кимсаларнинг, ўз фикрлаш тарзи ва турмуш тарзини бошқа халқларга тиқиштириш манфаатларини кўзлаб, инсоният тақдирини хавф остида қолдиришга тайёр бўлган кимсаларнинг йўлидир.

Ҳа, ўртоқлар, тинчлик учун кураш ҳақиқатан ҳам қарорлар қабул қилиш чоғида донишмандликни, қатъиятни, изчилликни, масъулиятни талаб этувчи оғир, шиддатли курашдир. Партия бундай курашга тайёр бўлиб, унда ютиб чиқиш керак ва ютиб чиқиш мумкин, деб ҳисоблайди. Совет Иттифоқининг халқаро ишлардаги хатти-ҳаракатининг маънавий, инсонпарварлик негизлари мана шундай.

Биз жаҳон майдонида сўзлар ва даъватлар билан эмас, балки конкрет ҳаракатлар билан халқаро муносабатларга жўшқинлик бахш эта олдик. Бутун планетадаги тинчликсевар кучлар қўллаб-қувватлаган СССРнинг айни актив ташқи сиёсати миллионлаб кишиларнинг, шу жумладан сиёсатчиларнинг ҳам психологиясида рўй бераётган ўзгаришларга, ядро фалокати хавфига қарши образли қилиб айтганда, фронт бўйлаб ҳужум қилиш учун шарт-шароитларни яратишга ҳал қилувчи даражада кўмаклашмоқда.

Бу эса ўртоқлар, дастлабки конкрет натижаларни берди. Ядро қуролини тугатиш учун кураш Совет Иттифоқи шу йилнинг 15 январида 2000 йилгача бориб Ер юзидан ана шу қуролни йўқотиш борасидаги конкрет программани олға сургандан кейин сифат жиҳатдан янги, амалий босқичга ўтди. Ядро портлатишларини тўхтатиш тўғрисида бир йилдан кўпроқ вақтдан буён амал қилиб келаётган совет мораторийсининг аҳамияти ва қимматини эътироф этиш кенгаймоқда. Стокгольмда давлатлар ўртасидаги ишончни мустаҳкамлаш, халқаро практикада куч ишлатмаслик ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилмаслик принципини қарор топтириш борасида олға томон қадам қўйишга муваффақ бўлинди. МАГАТЭнинг Венада ўтказилган конференцияси ишончни шакллантиришда муҳим ўрин олди. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Кенгашда қатнашган давлатлар вакилларининг куни-кеча бошланган учрашуви бу зарур жараённи яна ҳам анча олға силжита олади, деб умид қилиш учун барча асослар бор. Хуллас, Шарқ билан Ғарб ўртасидаги кенг мулоқот йўлларида кескинликни юмшатиш реал имкониятининг кўпгина сезиларли нишоналари пайдо бўлди. Шу жиҳатдан СССР масалан, ГБСП ва ГСДПнинг Европада НАТО билан Варшава Шартномасини ажратиб турган чегаранинг ҳар иккала томонида ядро қуролининг ҳар қандай турларидан ҳоли бўлган коридорни вужудга келтириш тўғрисидаги қўшма таклифига принципиал муҳим аҳамият бермоқда.

Совет Иттифоқи ялпи қирғин қуролини йўқ қилиш, оддий қурол-яроғларни тубдан қисқартириш, халқаро кескинлик манбаларини тугатиш, халқаро муносабатлардаги кўпгина можароли ёки низоли масалаларни ҳал этишдан иборат реалистик планларни шунчаки олға сургани йўқ. Совет Иттифоқи ўзининг ҳамма ташаббуслари давлат арбоблари ўртасида, жамоатчилик ва сиёсат доираларида музокаралар ёки мулоқотлар мавзуи бўлишига эришди.

Шу жиҳатдан қараганда, М. С. Горбачев билан Р. Рейганнинг Рейкьявикдаги учрашуви катта воқеа бўлди. Бу учрашув СССРнинг ташаббуси билан ўтказилди. Ана шу қадам тўғри, ўз вақтида қўйилган қадам бўлиб чиқди. У халқаро ишларда активлик ҳамда сабр-қаноатнинг муҳимлигини, етилган проблемаларни ҳал этиш учун одатдагидан ташқари ёндашувларни қатъият билан излаш, бунга халақит берувчи иккинчи даражали ҳамма нарсалардан воз кечиш зарурлигини таъкидлади.

Рейкьявикдаги учрашув ким қандай мақсадни кўзлаб ҳаракат қилаётганлигини бутун дунёга кўрсатиб, икки улкан, ядро қуролига эга бўлган давлат сиёсатининг ўзига хос синови бўлди. Совет Иттифоқи ядро потенциалларини кескин, тенглаштирган ҳолда қисқартириш, сўнгра эса уларни қисқа муддатда тугатишнинг дадил ва асосли планларини таклиф қилди. Қўшма Штатлар йўлнинг ярмигача босиб ўтишгагина эмас, умуман жойдан силжишга қодир эмаслигини кўрсатди. Қўшма Штатлар бир мақсадни — «стратегик мудофаа ташаббуси» (СМТ) деб аталмиш машъум «самовий урушлар» лойиҳасини, милитаризмнинг мана шу мужассамлашган ифодасини сақлаб қолишни кўзлади. Бошқача қилиб айтганда, ҳар қандай давлатга қарши агрессия қуроли бўлиши мумкин бўлган ажал уруғини сочувчи қуролларнинг янги турларини яратиш «ҳуқуқи»ни, бизнинг мамлакатимизга ҳам, бутун инсониятга ҳам дўқ-пўписа қилиш «ҳуқуқи»ни сақлаб қолишга ҳаракат қилди. Шундай қилиб, Рейкьявикдаги учрашув АҚШ раҳбарларининг ҳарбий устунликка, космосни ҳарбийлаштиришга интилаётганликлари тубдан қуролсизланиш йўлида асосий ғовга айланганлигини тасдиқлади.

Бу учрашув бошқа нарсани ҳам — ядровий қуролсизланишга олиб борувчи аҳдномага эришиш мумкинлигини ҳам кўрсатди. Ядросиз дунё учун кураш янги, янада юксак маррага кўтарилди, ана шу маррадан туриб, ҳамма йўналишлар бўйича бундан буён ҳам тинч ҳужумни актив давом эттириш зарур.

Совет Иттифоқи СМТга қарши равишда космик фазони тинч ўзлаштиришда халқаро ҳамкорлик тўғрисидаги таклифни олға сурди. Бу таклиф одамларни иш билан таъминлашда катта имкониятлар очиб беради. Бу эса Ғарбдаги ишсизлик шароитида, шунингдек ҳам космосда, ҳам Ер юзида энг янги технологияларни ишлаб чиқиш ва уларни жорий этиш учун жуда муҳимдир.

Ҳозирги пайтда жуда кўп нарса уруш ва тинчлик масалаларида Совет—Америка муносабатларининг аҳволига боғлиқдир. Тарих тақозоси шундай бўлиб чиқди. Бизнинг мамлакатимиз бу масалаларга энг аввало ана шу нуқтаи назардан ёндашмоқда, Рейкьявикда СССР олға сурган платформа асосида масалаларнинг масаласи бўлган ядро уруши хавфини абадул-абад тугатиш масаласини ҳал этиш томон силжиш учун шу мақсад йўлида олий даражадаги амалий мулоқотни қўллаб-қувватлашни қатъий зарурат, деб ҳисобламоқда.

Лекин биз ўз ташқи сиёсатимизни фақат Совет—Америка муносабатларидан иборат қилиб қўймоқчи эмасмиз. Биз бундай қилмаяпмиз. Бизнинг йўлимиз — ҳамма мамлакатлар билан барча соҳаларда мулоқот ва ҳамкорлик қилиш йўлидир. Энг аввало, халқаро хавфсизликнинг кенг қамровли системасини яратишга оид соҳаларда мулоқот ва ҳамкорлик қилиш йўлидир. Бироқ, жаҳон ҳамжамияти ҳозирги дунёнинг барча реалликларини ҳисобга олишни ўрганиб олган тақдирдагина бундай система универсал ва адолатли система бўлиб қолиши мумкин.

Бу реалликларнинг биринчиси ва энг муҳими шуки, тинчлик инсониятнинг олий қадрияти, бунинг устига планетада омон қолишнинг сўзсиз шартига айланди. Аммо бу бошқа реалликлар иккинчи даражали бўлиб қолди, деган маънони билдирмайди: аксинча, озодлик, мустақиллик, демократия ҳуқуқини тан олиш, лўнда қилиб айтганда, социал тараққиёт ҳуқуқи ядро қуролларидан халос қилинган дунё ҳақиқатдан ҳам хавф-хатарсиз, адолатли ва демократик дунёга айланишининг мажбурий шарт-шароитини ташкил этади.

КПСС ҳамиша коммунистик ҳаракат, барча сўл, демократик кучларнинг ажралмас қисми бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. СССР ҳамиша урушга қарши, халқаро майдонда сиёсий ва иқтисодий хавфсизликнинг мустаҳкам биносини қуриш учун курашаётган тараққийпарвар, демократик давлатлар томонида бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Бу — Октябрнинг буюк анъаналари бўлиб, биз унга ҳамиша содиқ бўлиб қоламиз!

Октябрь дунёни революцион ўзгартириш жараёнини қудратли тарзда жадаллаштириб, ана шундай қайта ўзгартиришнинг хилма-хил йўллари ва воситалари истиқболини очиб берди. Ҳозирги кунда у ўхшаш социал-сиёсий вазифаларни, ўзига хослик билан ҳал этишнинг намоён бўлишига олиб келди. Бу ҳам реаллик бўлиб, бирдамликнинг давр руҳига мос келадиган шаклларини ўрганишни, турли ижтимоий кучлар, оқимлар, ҳаракатларнинг мулоқоти ва ҳамкорлигини олдингидан ҳам қатъият билан талаб қилмоқда.

Совет Иттифоқи ўз ташқи сиёсатининг асосий вазифаларидан бирига—социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлаш, барча социалистик мамлакатлар билан алоқаларни ва баҳамжиҳат ҳаракатларни ривожлантириш вазифасига айни шу нуқтаи назардан ёндашмоқда. Бизнинг мақсадларимиз муштаракдир, принцип жиҳатидан қараганда, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш билан боғлиқ бўлган вазифаларимиз ҳам ўхшашдир. Шу сабабли партияларимиз ўртасида тажрибаларни конкрет алмаштириш, халқаро майдонда ўзаро келишиб ҳаракат қилиш алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Қардош партиялар раҳбарларининг амалий учрашувлари бунинг энг муҳим элементи бўлиб қолди.

XXVII съезддан кейин бу иш кўлами кенгайиб жадаллашди. Социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар муҳити ошкора, самимий тус олди. Ташқи иқтисодий ҳамкорликнинг, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялашни чуқурлаштиришнинг, социалистик мамлакатлар корхоналарининг ўзаро бевосита алоқаларини мустаҳкамлашнинг янги формалари ишланмоқда. Гражданлар, меҳнат коллективлари ўртасидаги ғоят хилма-хил алоқалар ривожланиб, мустаҳкамланиб бормоқда, қардош давлатларнинг халқлари ўртасидаги дўстлик мустаҳкамланиб, ҳамкорлик кенгаймоқда. Бундан ҳаммамиз ютиб чиқамиз, энг муҳими эса бизнинг муштарак ишимиз — тинчлик ва социализм ютиб чиқади.

Халқаро социалистик муносабатларда мураккаблик, нотекислик, ҳатто проблемалар ҳам бор. Лекин уларни бартараф этиш учун биргаликда иш олиб боришга ўзаро интилиш ҳам сезиларли даражада ошди. Совет—Хитой алоқаларининг яхшиланганлиги буни яққол кўрсатиб турибди. КПСС икки буюк социалистик давлат ўртасидаги муносабатларни тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ҳурмат ва яхши қўшничилик асосларида янада нормаллаштириш ва соғлом ривожлантириш зарурлиги ва бу ишни кечиктириб бўлмаслигига асосланиб иш тутмоқда.

Халқаро майдонда ўткир сиёсий баҳс бўлмаса, инсониятнинг ўтмиши, ҳозирги куни ва келажаги тўғрисидаги тасаввурлар рақобати бўлмаса, социал тараққиёт учун кураш ҳам бўлмайди. Бу ҳам реалликдир.

Совет Иттифоқи идеология кураши турли ижтимоий тузумдаги мамлакатлар ўртасида муносабатларни ривожлантириш учун ғов бўлмаслиги, хилма-хил, лекин ўзаро мустаҳкам боғлиқ бўлган дунёда яхши қўшничилик ва ҳамкорликни қарор топтириш йўлида маънавий бойликларнинг ҳалол мусобақасида амалий элемент бўлиши тарафдоридир. Аммо биз одамлар, халқлар, давлатлар ўртасига нифоқ солувчи пропагандага қаршимиз. Ядро-космик асрида идеология курашини идеологик қўпорувчилик ва «салб юришлари» билан алмаштириш дунё тақдири учун жиддий хатар келтириши мумкин.

Бироқ иқтисодий, очиқдан-очиқ агрессив, айни шу туфайли ғоят хатарли антикоммунизмни тарғиб этишни давом эттираётган Ғарбдаги кимсалар айни шундай қилмоқдалар. Улар социализм мамлакатлари тўғрисидаги ғирт уйдирмалар ёрдамида коммунизмни «тўхтатиб қўйишга» уринмоқдалар. Улар миллионлаб кишиларга «бадавлат ғарб» олдида ожизликни сингдиришга, уларнинг маънавий дунёсини бузиб, ақл-заковатини, озодлик, чинакам маданий неъматлар учун, инсонпарварлик идеаллари учун курашда ғалабага бўлган иродасини фалаж қилиб қўйишга интилмоқдалар.

(Давоми тўртинчи бетда).

ОКТЯБРЬ ЙЎЛИДАН, РЕВОЛЮЦИОН ИЖОДКОРЛИК РУҲИДА

(Давоми. Боши учинчи бетда).

Ғарб пропагандасининг инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш байроғи остида зўр бериб олиб бораётган кампаниясининг моҳияти ана шундан иборат. Бунинг устига улар ўз уйларидаги, ҳақиқатан ҳам ҳимояга муҳтож кишиларнинг эмас, балки биздаги, Совет Иттифоқидаги, бошқа қардош мамлакатлардаги кишиларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини «ҳимоя қилиш» хусусида сафсата сотмоқдалар. Айни шу Ғарб мамлакатларидаги одамларни эксплуатациядан, сиёсий ва диний сабабларга кўра маъмурларнинг таъқиб этишларидан, давлат терроризмидан, маънавий бузилишдан, ирқчиликдан сионизм ва антисемитизмдан ҳимоя қилиш керак. Энг муҳими — инсон қадр-қимматини топтаб ташлайдиган, унинг хавфсизлик туйғусини, эртанги кунга, тинчликка ишончини тортиб оладиган ғайриинсоний капиталистик жамиятнинг ўзидан ҳимоя қилиш керак.

Бизнинг истиқбол йўлимиз текис ва силлиқ эмас, унда қийинчиликлар ва муаммолар етарли. Аммо биз танлаб олган йўлимиздан, Октябрь йўлидан қатъият ва ишонч билан бормоқдамиз. Бизнинг социал-иқтисодий режаларимиз, халқаро йўлимиз халқаро ишончга путур етказишга қаратилган «совет ҳарбий хавфи» тўғрисидаги антикоммунистик афсонани ҳар қандай сўздан кўра яхшироқ рад этмоқда. Буни КПСС XXVII съездида таърифлаб берилган Совет мудофаа ҳарбий доктринаси ҳам рад этмоқда. Бу доктринанинг моҳияти равшан: Совет Иттифоқи бошқаларнинг ҳисобига ўзи учун катта хавфсизликни хоҳламайди, аммо кам хавфсизликка ҳам ҳеч қачон рози бўлмайди. Бунинг учун эса кўп маблағ ва куч сарфлашга тўғри келади. Лекин Октябрь ғалабаларига таҳдид хавфи, ялпи тинчликка хавф сақланиб турар экан, биз шонли Қуролли Кучларимизни бундан буён ҳам мустаҳкамлайверамиз, мамлакат мудофаасига қанча маблағ зарур бўлса шунча маблағ ажратаверамиз. Партия ҳам бу ҳақда муттасил ғамхўрлик қила беради.

Бизнинг ленинча ташқи сиёсатимиз — Совет жамиятининг ҳаётий манфаатларини, мақсадлари ва инсонпарварлик идеалларини акс эттиради. Бу сиёсатнинг вазни, унинг халқаро майдондаги таъсири ва обрўси мамлакатимизда ишларимиз қандай бораётганлигига ҳал қилувчи даражада боғлиқдир. Шу жиҳатдан олганда, биз, совет кишилари қанчалик яхши ишласак, ташқи сиёсатимизнинг муваффақиятлари ҳам шунчалик салмоқли бўлади. Зарбдор меҳнат — социалистик Ватанимиз халқаро позицияларини мустаҳкамлашнинг, Ер юзида тинчликни мустаҳкамлашнинг энг ишончли гаровидир.

Жаҳондаги вазият ташвишли бўлиб турибди. Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар, ўнлаб давлатлар, юз миллионлаб кишилар актив қўшилган ядро қуролига қарши кенг ҳаракат бу дунёнинг ўзгариши учун кураш олиб бормоқда. Бу дунё яхшиланиш сари сўзсиз ўзгаради — биз шунга ишонамиз, ишончимиз комил.

* * *

Ўртоқлар, бир йилдан кейин Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги тантанали нишонланади. Бу — Ватанимиз ва бутун революцион ҳаракат тарихида катта воқеа бўлади.

Шубҳа йўқки, бу ғоят муҳим сана жаҳон ғоявий баҳсига ҳамда сиёсий эҳтиросларга янги жўшқинлик бахш этади, социализм «фойдасига» ва «унга қарши» далилларни яна ўзаро тўқнаштиради. Бизнинг мамлакатимиз эришган нарсаларнинг ўзигина эмас, балки ҳозирги пайтда у ўз проблемаларини қандай ҳал этаётганлиги ҳам диққат марказида бўлади.

Юбилей йили социал-иқтисодий жадаллаштириш режаларимизни рўёбга чиқаришда шонли роль ўйнаши керак бўлади. Бошқарувнинг иқтисодий методлари, ўсишнинг интенсив омиллари, фан ва техника ютуқлари 1987 йилда ҳар қачонгидан ҳам кенгроқ ишга солиниши кўзда тутилган. Қайта қуришнинг ҳамма воситалари, бутун тажрибамиз, бутун иродамиз экономика ва халқ фаровонлигини янгидан, барқарор юксалтиришни пухта таъминлашга қаратилади.

Қишки саройга ҳужум қилган, граждан уруши ва Улуғ Ватан урушида қурбонлар берган халқимизнинг шонли ўғил ва қизлари қайси мақсадни кўзлаб жанговар ҳамда меҳнат жасорати кўрсатган бўлсалар, ана шу мақсад йўлида олға томон дадил ҳаракат қилиш Октябрь юбилейини нишонлашнинг энг яхши усулидир. Бу — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVII съезди тарихий қарорларини амалга оширишда катта қадам қўйиш демакдир. Биз бу қарорларни амалга оширамиз.

Октябрь иши — партиямиз ҳаётининг, бутун совет халқининг ишидир. Бу буюк иш енгилмасдир!

Тинчлик, социализм ва демократия байроғи планета узра тобора баланд ҳилпирайверсин!

Лауреатларни табриклаймиз!

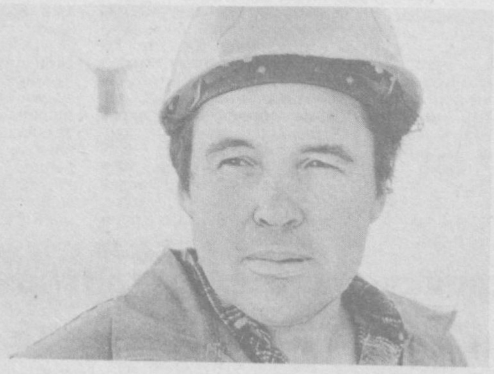

●КЕЧА марказий газеталарда меҳнатда эришган муваффақиятлари учун ҳамда мамлакатимизнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиққан ишлаб чиқаришдаги илғор ишчиларининг катта группаси 1986 йил СССР Давлат мукофотларига сазовор бўлганликлари ҳақида қарор эълон қилинди. Улар орасида областимизнинг вакиллари ҳам бор. Суратларда: «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг силлиқловчиси Вера Харитонова, Тошкентдаги 3-уйсозлик комбинати комплекс бригадаси бошлиғи Николай Плохих, В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати флотатори Татьяна Афанасьева.

ЎзТАГ фотохроникаси.

СССР Мудофаа министрининг БУЙРУҒИ

1986 йил 7 ноябрь. № 245 Москва шаҳри.

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Прапоршчик ва мичман ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

СССР Қуролли Кучлари ветеранлари, ўртоқлар!

Бугун совет халқи, армия ва флот жангчилари, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг халқлари, бутун тараққийпарвар инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигини нишонламоқда.

Совет кишилари ўзларининг шонли революцион байрамини умумхалқ сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги вазиятида кутиб олмоқдалар. Улар Коммунистик партия теварагида мустаҳкам жипслашган ҳолда КПСС XXVII съездининг тарихий қарорларини, ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Мамлакатда ижтимоий турмушнинг барча соҳаларида туб қайта қуриш, социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш ва Совет давлатининг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш жараёни кенг авж олдириб юборилди. Улуғ Октябрь ватани ғоят халқчил ички ва чинакам тинчликсевар ташқи сиёсат намунасидир. Халқимизнинг социализмни такомиллаштириш соҳасидаги дадил олға ҳаракати марксизм-ленинизм ғояларининг жозиба кучини ошириб, инсонпарварлик ва социал адолатга асосланган жамият қиёфасини ўзгартиришга кўмаклашмоқда.

Совет халқи ҳақли равишда ўзи қўлга киритган ютуқлар билан фахрланади. Янги беш йилликнинг биринчи йилида саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятни ривожлантиришда катта қадам қўйилди. Халқнинг фаровонлиги муттасил ошмоқда.

Социалистик давлатларнинг сиёсий бирлиги, иқтисодий ҳамкорлиги, дўстлик ва жипслиги тобора мустаҳкамланмоқда.

Ленинча ташқи сиёсат принципларига содиқ бўлган Коммунистик партия ва Совет давлати ялпи тинчликни ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган йўлни қатъий ва изчил ўтказиб, ҳарбий хавфни камайтириш империалистик доираларнинг, янги жаҳон уруши оловини ёқувчиларнинг агрессив ниятларига зарба бериш учун барча ишларни қилмоқдалар.

Империализм реакцион кучларининг айби билан жаҳонда кескинлик сақланиб қолмоқда, қуролланиш пойгаси давом этмоқда. Олий даражадаги Совет-Америка учрашуви Вашингтон маъмурияти Совет Иттифоқидан ҳарбий устунликка эришишни ҳамон умид қилаётганлигини кўрсатди. Буларнинг ҳаммаси Улуғ Октябрь ғалабаларининг ишончли посбони — СССР Қуролли Кучларининг жанговар тайёргарлигини муттасил такомиллаштиришни тақозо этади.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати СССР Қуролли Кучларининг жанговар потенциалини мустаҳкамлаш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилаётганлиги совет жангчиларининг сиёсий активлигини, ҳарбий меҳнат билан мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, ўз жанговар маҳоратини тинмай такомиллаштиришга интилишларини жўш урдирмоқда. Улар Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар армияларининг жангчилари билан бир жанговар сафда туриб социализм ғалабаларини сергаклик билан қўриқламоқдалар.

Армия ва Флот жангчилари, ўртоқлар!

Совет Қуролли Кучларининг ветеранлари, ўртоқлар!

Сизларни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллиги билан табриклайман!

Армия ва Флот жангчиларига жанговар ва сиёсий тайёргарликда, ҳарбий маҳоратни такомиллаштиришда, ҳарбий интизомни мустаҳкамлашда, сергакликни оширишда ва совет халқининг буюк ғалабаларини, ватанимизнинг давлат манфаатларини ҳимоя қилишга доим шай бўлиб туришда янги муваффақиятлар тилайман.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллигини нишонлаш юзасидан БУЮРАМАН:

Бугун, 7 ноябрь куни маҳаллий вақт билан соат 21 да ватанимизнинг пойтахти қаҳрамон Москва шаҳрида, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Одесса, Севастополь, Новороссийск, Керч, Тула, Смоленск, Мурманскда, қаҳрамон Брест қалъасида, шунингдек Калининград, Львов, Ростов-Дон, Куйбишев, Свердловск, Новосибирск, Чита, Хабаровск, Владивосток ва Североморск шаҳарларида тўплардан бир йўла ўттиз марта ўқ узиб байрам салюти берилсин.

Яшасин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 69 йиллиги!

Яшасин СССРнинг шавкатли Қуролли Кучлари!

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали

С. СОКОЛОВ.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Область партия комитети бюросининг навбатдаги мажлисида областда йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Шу нарса таъкидландики, шаҳар, район партия комитетлари, шаҳар, район ижроия комитетлари, автотранспорт корхоналарининг раҳбарлари, уларнинг бошланғич партия ташкилотлари автотранспорт ишини аварияcиз ташкил этиш учун лозим даражада тартиб ўрнатиш юзасидан коммунистлар ва лавозимли шахслар масъулиятини ошириш бўйича КПСС Марказий Комитети қарорларидан зарур хулоса чиқариб олмаганлар, ўз иш форма ва методларини ниҳоятда суст қайта қурмоқдалар. Областда йўл-транспорт ҳодисалари сони камаймаяпти, оғир оқибатларга олиб келган бундай ҳодисалар ортиб бормоқда.

Вужудга келган аҳвол ана шундай кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш юзасидан қониқарсиз иш олиб борилаётганлиги, автохўжаликларда кўрилаётган тадбирлар самарасизлиги оқибатидир. Давлат автоинспекцияси органлари йўл ҳаракатининг тўла хавфсизлигини, автотранспорт воситалари техник ҳолати устидан назоратни таъминламаяптилар, автотранспортдан фойдаланиш ва уларни сақлаш ҳамда йўл ҳаракати қоидаларини бузаётган раҳбарлар ва ҳайдовчиларга нисбатан лозим даражада талабчанлик қилмаяптилар.

Тошкент, Ангрен, Чирчиқ, Янгийўл шаҳарлари, Коммунистик, Пискент ва Янгийўл районларида жамоат транспортида авария кескин кўпайди. Автобусларнинг 10 процентдан ортиғроғидан носоз ҳолда фойдаланилмоқда, бу йўл ҳаракати хавфсизлигининг бузилишига олиб келмоқда.

«Главташпассавтотранс»да ҳар икки ҳайдовчининг бири бу йил йўл ҳаракати қоидасининг бузилишига йўл қўйди. Ҳаракат хавфсизлиги хизмати йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш юзасидан профилактика ишларига бўш раҳбарлик қилмоқда, йўлларда текширишларни камдан-кам ўтказмоқда. Контроль хизмати бўлимлари ҳайдовчилар транспорт интизомини бузаётганликлари билан келишиб келмоқдалар. Автотранспорт корхоналари партия ва касаба союз ташкилотлари ўзларини бу масалалардан четда олиб турибдилар, рўй бераётган ҳодисаларга етарли, принципиал баҳо бермаяптилар.

Шахсий транспортда авария қилиш ҳамон кўп учраб турипти. Халқ депутатлари шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари жуда кўп сонли ана шу тоифа ҳаракат қатнашчилари билан етарлича иш олиб бормаяптилар, йўловчилар ўртасида хавфсизликни таъминлаш юзасидан минскликлар тажрибасидан фойдаланмаяптилар.

Болаларнинг йўл-транспорт ҳодисаларидан шикастланишининг олдини олиш иши ёмон аҳволда.

Қишлоқ жойларида йўл ҳаракат хавфсизлигини кучайтириш юзасидан профилактик тадбирларни область агросаноат комитети, колхоз ва совхозлар жуда ёмон бажармоқдалар. Натижада автотранспортнинг, хусусан, тракторларнинг техник ҳолати, ҳайдовчилар ва механизаторлар интизоми талабга сира жавоб бермайдиган даражада бўлиб қолмоқда.

Область автомобиль транспорти йўллари, айниқса, колхоз ва совхозлардаги йўллар қониқарсиз аҳволдадир.

Айрим шаҳар ва район партия комитетлари мавжуд камчиликлар билан муросасозлик қилиб келмоқдалар, бу масалаларни бюро мажлисларида муҳокама қилмайдилар, ана шу масалаларга масъул бўлган коммунист раҳбарларга нисбатан талабчанликни бўшаштириб юборганлар, транспорт корхоналари ишидаги нуқсонлар ва камчиликларга баҳо беришда келишувчиликка йўл қўймоқдалар.

Область партия комитети область территориясида йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ишини қониқарсиз деб топди.

Ўзбекистон Компартияси Олмалиқ шаҳар комитети бюросига (ўртоқ А. Абдувосиқов) автотранспорт иши хавфсизлигини таъминлаш учун жавобгар бўлган Олмалиқ химия заводи раҳбарлари фаолиятига ўз вақтида баҳо бермаганлиги ва либералликка йўл қўйганлиги кўрсатиб ўтилди.

Область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари О. Г. Айдаков ва Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Ш. Р. Шоабдураҳимовларнинг эътибори ўз ишларини ниҳоятда суст қайта қураётганликлари, йўл ҳаракати хавфсизлиги тадбирларини бажариш юзасидан назоратни бўшаштириб юборганликларига қаратилди.

Автомобиль йўлларининг қониқарсиз аҳволда қоляб келаётганлиги, давлат автоинспекциясининг мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан огоҳлантиришларига эътибор бермаганлиги учун Тошкент область автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш бошқармаси бошлиғи А. П. Горячевга қаттиқ виговор эълон қилинди, эгаллаб турган вазифасидан бўшатилди.

Автомобиль йўллари ҳолатининг ёмонлашгани ва бу йўллар талаб даражасида сақланмаётганлиги учун магистраль автомобиль йўлларидан фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Д. А. Мирбобоевга виговор эълон қилинди. Йил охиригача аҳволни яхшилаш ҳақидаги унинг ваъдаси эътиборга олинди. Транспорт трестлари ва автомобиль транспорти министрлиги бошқармаларининг раҳбарлари Ф. Т. Парпихўжаев, С. М. Юсупов, М. М. Алиев, В. А. Исмоилов ўртоқларнинг автотранспортда ҳаракат хавфсизлигини ошириш юзасидан зарур чоралар кўриш ҳақидаги улар берган ваъда эътиборга олинди.

Тошкент шаҳар ижроия комитети соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси, область соғлиқни сақлаш бўлимига йўлга чиқиш олдидан ҳайдовчиларни ўз вақтида ва пухта медицина кўригидан ўтказиш учун назоратни кучайтириш, автокорхоналарда медицина постлари кадрларини мустаҳкамлаш топширилди.

Касаба союз ташкилотларининг автотранспортда алкоголизмга қарши кураш, транспорт корхоналарида соғлом турмуш учун кўнгилли жамиятларини тузиш соҳасида етарли иш олиб бормаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Тошкент область ижроия комитети ва Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармалари давлат автоинспекцияларининг бошлиқлари М. М. Аҳмедов ва М. А. Ваулиннинг ўзларига қарашли хизмат бўлимларида мавжуд камчиликларни бартараф этиш тўғрисида берган ваъдалари эътиборга олинди.

Область ижроия комитети ва Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармаларининг бошлиқлари Р. Саитбоев ва В. Клапушевский ўртоқларга йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш, ҳайдовчилар ўртасида интизомни мустаҳкамлаш учун давлат автоинспекцияси органлари ходимларига нисбатан талабчанликни сусайтириб юборганликлари жиддий кўрсатиб ўтилди.

Бюро область автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш бошқармаси, магистраль автомобиль йўлларидан фойдаланиш бошқармасига, Тошкент шаҳар ижроия комитети ободонлаштириш бош бошқармаси, давлат автоинспекцияси органлари билан биргаликда бир ойлик муддат ичида шаҳарлар ва аҳоли пунктларидаги автомобиль йўллари ҳамда кўчаларни кўздан кечириб, уларда мавжуд камчиликларни тугатиш, бу кўча ва йўлларни қишки даврда фойдаланишга тайёрлаш, уларни хавфсизлик талабларига мос даражада бўлиши учун қўшимча тадбирлар кўриш вазифасини юклади.

Шаҳар ва район партия комитетларига йўл ҳаракати хавфсизлиги аҳволи учун коммунист раҳбарлардан талабчанликни ошириш топширилди.

Область партия комитети бюроси бошқа масалаларни ҳам кўриб чиқди, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 6 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун машина терими — бир кунлик, бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Чиноз	0,35	118,04	—	108,04
Янгийўл	0,51	108,53	—	94,72
Ўрта Чирчиқ	0,20	107,98	—	118,28
Пискент	0,30	107,72	0,01	96,23
Коммунистик	0,37	102,69	—	111,14
Бекобод	0,46	100,65	—	81,53
Бўка	0,56	97,01	0,06	95,06
Оққўрғон	0,50	96,77	—	94,88
Ғалаба	0,55	96,66	0,05	108,34
Область бўйича:	0,44	102,31	0,02	99,28

РЕСПУБЛИКА областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида маълумот (мавсум бошидан буён, планга нисбатан процент ҳисобида): Фарғона — 102,76; Сурхондарё — 94,34; Наманган — 93,70; Сирдарё — 91,27; ҚҚАССР — 87,95; Хоразм — 82,26; Андижон — 79,52; Жиззах — 75,31; Бухоро — 73,18; Самарқанд — 72,42; Навоий — 58,66; Қашқадарё — 56,02; республика бўйича — 82,91.

Текинхўрликка, юлғичликка қарши

ИШЛАБ ТОПИЛГАН ҲАЛОЛ ДАРОМАД УЧУН

«Ҳаётимизни маънавий қадрсизлантирадиган ҳамма иллатларга барҳам берайлик!» Тошкент область партия ташкилоти активининг меҳнатсиз даромадга қарши курашга бағишлаб ўтказилган йиғилиши қатнашчилари шу ҳақда гапирдилар.

СОЦИАЛИЗМ шароитида меҳнат, фақат меҳнатгина кишининг жамиятдаги ўрни ва мавқеини белгилайди. Ва ҳар кимнинг истеъмол меъёри қилган меҳнатига яраша бўлади. Шунинг учун ҳам «У нима ҳисобига яшаяпти» деган савол бугунги кунда чуқур социал маъно касб этади.

Қинғир йўл билан топилган ҳар сўм пул ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларида кенг қулоч ёяётган қайта қуриш режаларининг асл моҳиятига, ғоясига тамомила зиддир. Чунки одил совет кишилари, шаҳар ва қишлоқлардаги энг илғор меҳнат коллективлари ана шу режани тўла рўёбга чиқариш учун курашга астойдил қўшилдилар.

Меҳнатсиз даромадга қарши кураш мавзусида ўтган актив йиғилишида пойтахтнинг, Тошкент область шаҳар ва районларининг масъул партия ва совет раҳбарлари, қонунни муҳофаза қилиш ва судлов органлари ходимлари, халқ контроли комитети аъзолари, контроль-ревизия хизмати мутахассислари, шунингдек, меҳнат коллективлари вакиллари иштирок этди. Улар КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнатсиз даромадга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги қарори ва шу ҳақдаги янги қонун эълон қилингандан буён ўтган беш ой ичида қандай ишлар амалга оширилганлигига якун ясашди.

Тўғри ва зарур қарор ҳамда қонунларни қабул қилишнинг ўзи кифоя эмаслигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турипти. Муҳими — бу қарор ва қонунлар жамиятимиз ҳаётининг ҳамма соҳаларида қатъий амал қилишидадир.

Шунинг учун ҳам Оққўрғон районидаги «Ленинизм» колхозининг пахтачилик бригадаси бошлиғи Г. А. Тулепбекованинг қисқагина, аммо чуқур мазмунли сўзи актив иштирокчиларида кучли таассурот қолдирди. Бу колхоздаги жами хонадонларда 400 та сигир бор. Лекин уларни боқадиган майдон ҳам, ем-хашак ҳам йўқ. Хўш, бу сигирларни қандай қилиб боқиш мумкин? 200 бош сигири бўлган хўжалик фермасидаги ем-хашакдан ташмачилик қилиб боқишаётгани ҳеч кимга сир эмас. Бу ўғирликми? Ҳа. Хўжаликка зарарми? Албатта. Афсуски, фақат шу колхознинг ўзидагина шундай бўлаётгани йўқ.

Тўғри, ташмачиларни, талон-торожчиларни жазолаш мумкин ва шарт. Бунинг учун милиция, прокуратура, суд органлари ходимлари тез ва қатъий ҳаракат қилишлари керак. Аммо асосий масала бундай ярамас иллатларни юзага келтириб чиқараётган сабабларни аниқлаш ва уларни мумкин қадар тезроқ бартараф этишдан иборатдир.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов партия ва совет ташкилотларининг меҳнатсиз даромадга қарши курашни кучайтириш соҳасидаги вазифалари тўғрисида актив йиғилишида қилган докладида таъкидлаганидек, содир бўлаётган турли жиноятларнинг сабабларини аниқлаш ва уларга қарши самарали курашиш ишлари пойтахтда ҳам, область шаҳар ва районларида ҳам ёмон аҳволда. Шунинг натижасида меҳнатсиз даромад тўплаш билан боғлиқ бўлган жиноят камаймаяпти. Бир ёқдан жиноятчилар ушланиб жазога тортиляпти, иккинчи ёқдан эса бошқа кишилар худди шундай жиноятларга қўл урмоқдалар.

Бу йил, деди Т. А. Алимов, милиция ва прокуратура органлари томонидан аниқланган давлат маблағини ўзлаштириш, камоматга йўл қўйиш ва ўғирлик ўтган йилдагига нисбатан камаймаяпти. Порахўрлар, чайқовчилар тугатилмаяпти.

Оққўрғонлик Г. А. Тулепбекованинг куюниб гапирганича бор. Область партия комитети биринчи секретарининг докладида ҳам область агросаноат комитети шу пайтгача аҳоли хонадонларида мавжуд бўлган қорамоллар сонини ҳисоблаб чиқмаганлиги таъкидланди. Ем-хашакнинг етишмаслиги колхоз фермаларида ташмачиликнинг авж олишига сабаб бўлаётир, одамларни магазинлардан нон олиб молга едиришга мажбур қилмоқда. Бундай аҳволни фақат аҳолини нақд пул ҳисобига зарур миқдордаги ем-хашак билан таъминлаш орқали тузатиш мумкин.

Бу масаланинг бир томони, холос. Актив қатнашчилари, жумладан, Тошкент область прокурори Э. Жўраев унинг иккинчи, янада муҳим томони: бевосита коллективларда одамларнинг ўзлари ана шундай ташмачи, талон-торожчиларни қинғир йўлдан қайтармаётганлари, қонунчилик органлари вакилларига ишонаётганлари ҳақида гапирди. Маъмурий назорат эса амалда фаолият кўрсатмаяпти. Оқибатда йирик миқдордаги ўғирлик ва юлғичлик ҳамон давом этмоқда. Жумладан, область агросаноат комитети системасининг ўзидаги ана шундай зарар 705 минг сўмликни ташкил этди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари А. И. Фозилбеков маъмурий назоратнинг йўқлиги, ҳисоб-китоб ишларининг ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги, раҳбарлик лавозимларига кадрларни танлашда принципсизлик қилинаётганлиги ва шундан кейин бундай кадрлар ҳар хил кўзбўямачиликлар, текин даромад орттиришларга имкон яратиб бераётганликлари ҳақида гапирди. Халқ контроли группалари, ўртоқлик судларининг таъсир кучи сезилмаяпти. Ҳамма меҳнат коллективларида юксак талабчанлик муҳитини вужудга келтиришда партия ташкилотларининг таъсири бўш.

Айрим шахсларнинг узоқ муддат давомида жиноий иш билан бемалол шуғулланиб келаётганлигини фақат шу билангина изоҳлаш мумкин. Ахир Тошкент политехника институти айрим ходимларининг ўзлари ишлаб топмаётган маблағ ҳисобига яшаётганликлари маълум эмасмиди? Ҳозир улар фош этилиб, жиноий жавобгарликка тортилганлар. Бироқ улар бухгалтерия ҳужжатларини қалбакилаштириш ва чалкаштириш йўли билан давлатнинг қарийб 28 минг сўм маблағини ўғирлашга улгурдилар.

Актив йиғилишида сўзга чиққан Собир Раҳимов район Совети ижроия комитети раиси А. М. Мирқосимов, «Ўзбекхиммаш» заводи кранчиси С. С. Приходько ва бошқалар меҳнатсиз даромадга қарши кураш кучайганлиги хусусида мисоллар келтириш билан бирга, кўпгина йўналишларда ҳали кутилган натижаларга эришилмаётганлигини таъкидладилар. Бозорларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан чайқовчилик қилиш тугатилгани йўқ. Бу меҳнаткашларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлаётир. Меҳнатга яроқли аҳолининг бир қисми ҳамон ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товлаб, тақиқланган чакана ишлар билан шуғулланиш, жумладан, ўз уйларида хонаки арақ-вино тайёрлаб сотиш, давлат транспортидан шахсий манфаатлари йўлида фойдаланиш билан текин даромад орттирмоқдалар.

Тўғри, шу каби ва бошқа қатор иллатларга қарши кураш Тошкент шаҳрида ҳам, областда ҳам анча кучайди. Докладдаги ва сўзга чиққан нотиқларнинг нутқларидаги рақамлар шундан далолат бериб турипти. Лекин бу ишнинг бошланиши, холос. Энди бу йўлни қатъийлик билан изчил давом эттириш зарур.

Редактор Н. НАСИМОВ.

Р. 10018. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б. 1750. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12